

Transkrypcja
LI sesji Sejmiku Województwa Mazowieckiego VI kadencji
z dnia 17 stycznia 2023 roku

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Otwieram obrady LI sesji Sejmiku Województwa Mazowieckiego. Sesja przeprowadzana jest zdalnie. Proszę Państwa Radnych o potwierdzenie obecności, czyli naciśnięcie tego kafelka z "rączką" w eSesji.

Jak wygląda kwestia kworum?

Laura Kaczyńska - Kierownik Biura Sesji Sejmiku

Sześciu Radnych jeszcze nie potwierdziło kworum.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Czyli kto, Pani Lauro?

Laura Kaczyńska - Kierownik Biura Sesji Sejmiku

Pani Radna Bala, Pan Radny Czaplinski, Pan Radny Kudelski, Pan Radny Grodzki i Pan Radny Traczyk. Z tym, że Pan Radny Kudelski zgłaszał, że go nie będzie.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Tak. Pan Radny Artur Czapiński, chyba w tym momencie dołączył. Prośba do Pana Radnego, żeby potwierdził swoją obecność przez naciśnięcie tego kafelka "kworum". I rozumiem, że pozostali Państwo Radni dołączą zapewne w trakcie posiedzenia. Na podstawie przedstawionych wyników sprawdzenia kworum stwierdzam, że w posiedzeniu uczestniczy odpowiednia liczba radnych, aby obrady Sejmiku uznać za prawomocne. Na podstawie §3 ust. 2 Regulaminu Obrad Sejmiku Województwa Mazowieckiego, na Sekretarza obrad powołuje Pana Radnego Bartosza Wiśniakowskiego z Klubu Koalicji Obywatelskiej. Protokół z poprzedniego posiedzenia Sejmiku, zgodnie z § 3 ust. 8 Regulaminu Obrad Sejmiku Województwa Mazowieckiego, został wyłożony do wglądu Pań i Panów Radnych. Do protokołu nie zgłoszono uwag. Na podstawie § 3 ust. 9, protokół został podpisany. Przypominam Państwu, że obrady są transmitowane i utrwalane za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk. Sesje są później publikowane na stronie BIP-u Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego oraz na stronie Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Proszę Państwa, porządek obrad. Punkt: Przyjęcie porządku obrad, czyli pkt. 2. Porządek obrad został Państwu wysłany. Jak pewnie Państwo Radni wiedzą, sesja pierwotnie była planowana na 24 stycznia, ale w związku z koniecznością przekazania w terminie skargi prokuratora na tzw. uchwałę antysmogową, sesja musiała odbyć się tydzień wcześniej. Proszę Państwa, jeżeli chodzi o porządek obrad, wpłynęły jeszcze z Zarządu trzy projekty uchwał i dwa projekty uchwał były dzisiaj przedmiotem prac Komisji Budżetu i Finansów. Komisja opracowała sprawozdanie. Mówimy tutaj o projekcie uchwały, zmieniającej uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Mazowieckiego na lata 2023-2038, druk nr 913. I o projekcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie uchwały budżetowej Województwa Mazowieckiego na 2023 r., druk nr 914. Wpłynął także projekt uchwały w sprawie udzielenia pomocy społecznościom lokalnym i regionalnym Ukrainy w 2023 r., druk nr 915. Natomiast tym projektem komisja się nie zajmowała. Więc po posiedzeniu Konwentu proponuję Państwu, żebyśmy te trzy projekty wprowadzili do porządku obrad, jako nowe projekty 6, 7 i 8, czyli po pkt. 5. Czy ktoś z Państwa... oczywiście zaraz przystąpimy do głosowania. Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w sprawie porządku obrad?

Jeżeli nie, to przystąpimy do głosowania proponowanych zmian. Kto z Państwa Radnych jest za wprowadzeniem jako nowego pkt. 6, sprawozdania Komisji Budżetu i Finansów o projekcie uchwały, zmieniającej uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej

Województwa Mazowieckiego na lata 2023-2038? druk nr 913. Kto wstrzymał się od głosu? Kto był przeciw?

Czy Państwo Radni, Pani Radna Joanna Bala, Pan Radny Artur Czapiński, Pan Radny Michał Grodzki są może już?

Michał Grodzki

Poproszę Panie Przewodniczący o dołączenie mnie do kworum, bo niestety nie dołączony zostałem. Michał Grodzki.

Artur Czapiński

Tak samo w moim przypadku. Artur Czapiński.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dobrze. To prośba, żeby dołączyć tutaj dwóch Panów Radnych do kworum.

I ja jeszcze nie zamykam głosowania, także Panowie możecie głosować.

Jeszcze Pan Radny... Dobrze, dziękuję. Czyli tak, nie mamy Pani Radnej Joanny Bali, Pana Radnego Stefana Traczyka z tych osób, których spodziewamy się, że będą. Dobrze, dziękuję bardzo.

Za wprowadzeniem zmiany do porządku obrad głosowało 30 Radnych, nikt nie był przeciw, 18 Radnych wstrzymało się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik przyjął zmianę w porządku obrad. Wprowadziliśmy w ten sposób nowy pkt. 6. Przystępujemy do głosowania kolejnej propozycji zmiany. Kto z Państwa Radnych jest za wprowadzeniem jako nowego pkt. 7, sprawozdania Komisji Budżetu i Finansów o projekcie uchwały, zmieniającej uchwałę w sprawie uchwały budżetowej Województwa Mazowieckiego na 2023 r.? druk nr 914.

Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Jeszcze Pani Radna Katarzyna Lubiak. Już głosowała. I Pani Radna Ewa Szczerba.

Dziękuję bardzo.

Za przyjęciem zmiany w porządku obrad głosowało 27 Radnych, nikt nie był przeciw, 21 Radnych wstrzymało się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik przyjął zmianę w porządku obrad.

I wobec tego proszę Państwa, przystępujemy do głosowania ostatniej proponowanej zmiany. Kto z Państwa Radnych jest za wprowadzeniem jako pkt. 8, projektu uchwały w sprawie udzielenia pomocy społecznościom lokalnym i regionalnym Ukrainy w 2023 r.? druk nr 915. Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Jeszcze Pani Radna Wioletta Paprocka-Ślusarska, Pan Radny Marszałek Wiesław Raboszuk i Pan Radny Wojciech Zabłocki. Dziękuję.

Za wprowadzeniem tego punktu obrad głosowało 47 Radnych, nikt nie był przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik przyjął zmianę w porządku obrad. Przechodzimy proszę Państwa zatem do pkt. 3.

O zabranie głosu proszę Panią przewodniczącą Annę Brzezińską.

Anna Brzezińska

Szanowny Panie Przewodniczący, Szanowny Zarządzie, Wysoki Sejmiku, przedstawiam Państwu sprawozdanie Komisji Rozwoju Gospodarczego, Infrastruktury i Przeciwdziałania Bezrobociu. Przewodniczący Sejmiku na podstawie §10 ust. 1 Regulaminu Obrad Sejmiku Województwa Mazowieckiego, skierował powyższy projekt uchwały do Komisji Rozwoju Gospodarczego, Infrastruktury i Przeciwdziałania Bezrobociu, celem przeprowadzenia pierwszego czytania i opracowania sprawozdania. Komisja na posiedzeniu w dniu 1 grudnia 2022 r., zaopiniowała pozytywnie projekt uchwały w sprawie pozbawienia kategorii drogi

wojewódzkiej odcinka dawnej drogi krajowej nr 9, położonej na terenie gminy Iłża z druku nr 872. Dziękuję.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z Państwa Radnych ma pytanie do sprawozdawczyni lub wnioskodawcy projektu uchwały?

Jeżeli nie, przystępujemy do głosowania. Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 872? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Jeszcze Pan Radny Michał Grodzki, Pan Radny Damian Olszewski, Pan Radny Wojciech Zabłocki. Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 46 Radnych, nikt nie był przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie pozbawienia kategorii drogi wojewódzkiej odcinka dawnej drogi krajowej nr 9, położonego na terenie gminy Iłża z druk nr 872. Przechodzimy do pkt. 4. O zabranie głosu proszę Pana Przewodniczącego Mirosława Augustyniaka.

Mirosław Augustyniak

Panie Przewodniczący, Panie i Panowie Radni, pragnę przedstawić sprawozdanie Komisji Ochrony Środowiska o projekcie uchwały w sprawie Programu ochrony środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Przewodniczący Sejmiku na podstawie §10 ust. 1 Regulaminu Obrad Sejmiku Województwa Mazowieckiego, skierował powyższy projekt uchwały do Komisji Ochrony Środowiska celem przeprowadzenia pierwszego czytania i opracowania sprawozdania. Komisja po rozpatrzeniu tego projektu uchwały, na posiedzeniu w dniu 17 stycznia 2023 r., pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały w sprawie Programu ochrony środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2030 r., druk nr 901.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję. Czy ktoś z Państwa Radnych ma pytanie do sprawozdawcy lub wnioskodawcy projektu uchwały? Jeżeli nie, przystąpimy do głosowania. Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 901? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Jeszcze Pan Radny Michał Grodzki, Pan Radny Damian Olszewski i Pan Radny Wojciech Zabłocki. Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 28 radnych, nikt nie był przeciw, 17 radnych wstrzymało się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie Programu ochrony środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2030 r., druk nr 901. Przechodzimy do pkt. 5. O zabranie głosu ponownie proszę Pana Przewodniczącego Mirosława Augustyniaka.

Mirosław Augustyniak

Panie Przewodniczący, Panie i Panowie Radni, pragnę przedstawić sprawozdanie Komisji Ochrony Środowiska o projekcie uchwały w sprawie przekazania skargi Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Nowym Sączu, delegowanego do Prokuratury Krajowej na uchwałę nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze Województwa Mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Przewodniczący Sejmiku na podstawie §10 ust. 1 Regulaminu Obrad Sejmiku Województwa Mazowieckiego, skierował powyższy projekt uchwały do Komisji Ochrony Środowiska celem przeprowadzenia pierwszego czytania i opracowania sprawozdania. Komisja po rozpatrzeniu tego projektu uchwały, na posiedzeniu w dniu 17 stycznia 2023 r., pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały w sprawie przekazania skargi Prokuratury Okręgowej w Nowym Sączu, delegowanego do Prokuratury Krajowej na uchwałę nr 162/17 Sejmiku Województwa

Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze Województwa Mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, druk nr 904.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z Państwa Radnych ma pytanie do sprawozdawcy lub wnioskodawcy projektu uchwały?

Jeżeli nie, przystępujemy do głosowania. Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 904? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Jeszcze Pan Radny Michał Grodzki i Pan Radny Wojciech Zabłocki. Już tylko Pan Radny Michał Grodzki.

Czy Pan Radny Michał Grodzki głosuje czy też nie?

Okej. Dobra, dziękuję bardzo.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 28 radnych, nikt nie był przeciw, 20 radnych wstrzymało się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie przekazania skargi Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Nowym Sączu, delegowanego do Prokuratury Krajowej na uchwałę nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze Województwa Mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, druk nr 904. Przechodzimy proszę Państwa do pkt. 6, czyli nowego pkt. 6. O zabranie głosu proszę Pana Przewodniczącego Mirosława Adama Orlińskiego.

Mirosław Adam Orliński

Szanowny Panie Przewodniczący, Szanowny Panie Marszałku, Szanowni Państwo Radni, sprawozdanie Komisji Budżetu i Finansów o projekcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Mazowieckiego na lata 2023-2038. Przewodniczący Sejmiku na podstawie §10 ust. 1 Regulaminu Obrad Sejmiku Województwa Mazowieckiego, skierował powyższy projekt uchwały do Komisji Budżetu i Finansów celem przeprowadzenia pierwszego czytania i opracowania sprawozdania. Komisja po rozpatrzeniu tego projektu uchwały, na posiedzeniu w dniu 17 stycznia 2023 r., pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały, zmieniającej uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Mazowieckiego na lata 2023-2038 z druku nr 913. Dziękuję.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z Państwa Radnych ma pytanie do sprawozdawcy lub wnioskodawcy projektu uchwały? Jeżeli nie, przystępujemy do głosowania. Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 913? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu? Jeszcze Pan Radny Michał Grodzki, Pan Radny Marcin Podśędek i Pan Radny Konrad Rytel.

Jeszcze Pan Radny Michał Grodzki i Pan Radny Konrad Rytel. Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 26 radnych, nikt nie był przeciw, 20 radnych wstrzymało się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę, zmieniającą uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Mazowieckiego na lata 2023-2038, druk nr 913. Przechodzimy do pkt. 7. O zabranie głosu ponownie proszę Pana Przewodniczącego Adama Orlińskiego.

Mirosław Adam Orliński

Szanowny Panie Przewodniczący, Szanowny Panie Marszałku, Szanowni Państwo Radni, sprawozdanie Komisji Budżetu i Finansów o projekcie uchwały, zmieniającej uchwałę w

sprawie uchwały budżetowej Województwa Mazowieckiego na 2023 r. Przewodniczący Sejmiku na podstawie §10 ust. 1 Regulaminu Obrad Sejmiku Województwa Mazowieckiego, skierował powyższy projekt uchwały do Komisji Budżetu i Finansów celem przeprowadzenia pierwszego czytania i opracowania sprawozdania. Komisja po rozpatrzeniu tego projektu uchwały, na posiedzeniu w dniu 17 stycznia 2023 r., pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały, zmieniającej uchwałę w sprawie uchwały budżetowej Województwa Mazowieckiego na 2023 r. z druku nr 914. Dziękuję.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z Państwa Radnych ma pytanie do sprawozdawcy lub wnioskodawcy projektu uchwały? Jeżeli nie, przystępujemy do głosowania. Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 914? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Jeszcze Pan Radny Konrad Rytel. Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 26 radnych, nikt nie był przeciw, 21 radnych wstrzymało się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę, zmieniającą uchwałę w sprawie Uchwały Budżetowej Województwa Mazowieckiego na 2023 r. Druk nr 914. Przechodzimy do pkt. 8. Projekt uchwały w sprawie udzielenia pomocy społecznościom lokalnym i regionalnym Ukrainy w 2023 r., druk nr 915. O zabranie głosu proszę Pana Marszałka Adama Struzika.

Panie Marszałku...

Adam Struzik - Marszałek Województwa Mazowieckiego

Szanowny Panie Marszałku, Wysoki Sejmiku, przedstawiam projekt uchwały w sprawie udzielenia pomocy społecznościom lokalnym i regionalnym Ukrainy w roku 2023. Całość tej uchwały zmierza do tego, aby w roku 2023, tak jak w roku 2022, konsekwentnie udzielać wsparcia dla naszych partnerów i przyjaciół z Ukrainy. Proponujemy, aby w tym budżecie wyznaczyć na ten cel, na tym etapie 3 000 000 zł. Jak Państwo wiedzą, te działania wojenne trwają w dalszym ciągu. Ostatnio jesteśmy świadkami eskalacji tej przemocy. Chociażby bombardowanie dużego bloku mieszkalnego, kilkadziesiąt ofiar śmiertelny, ataki na infrastrukturę krytyczną, która pozbawia dostępu do energii elektrycznej tysiące już, czy 10-tki tysięcy Ukraińców, jak i też inne konsekwencje tej napaści na Ukrainę skłaniają nas do kontynuowania pomocy. Do tej pory, jak Państwo wiedzą, przekazaliśmy już 13, a w dniu wczorajszym, 14-szy ambulans pogotowia ratunkowego. W ostatnim czasie przekazaliśmy 21 agregatów prądotwórczych. Stale też udzielamy mniejszej pomocy poszczególnym obwodom, czy mniejszym społecznościom lokalnym w Ukrainie. Wnoszę o to, aby przyjętą uchwałę w dwóch czytaniach i abyśmy mogli mieć do dyspozycji te 3 000 000 zł, celem udzielenia pomocy.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panie Marszałku. Słabo słyhać było Pana Marszałka, ale mam nadzieję, że wszyscy usłyszeli te najważniejsze rzeczy, o których mówił Pan Marszałek. Czy są jakieś zgłoszenia? Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w dyskusji? Ja tutaj pozwoliłem sobie się zgłosić z takim o to pytaniem do Pana Marszałka. Tutaj w uchwale, czy w projekcie uchwały mamy zaproponowaną kwotę 3 000 000 zł. Wydaje się proszę Państwa, że ta pomoc dla Ukrainy, tak naprawdę nie ma górnej granicy finansowej jeżeli chodzi o pomoc rzeczową. Patrząc na to, co rosyjscy bandyci robią na Ukrainie, w jaki sposób się zachowują i jak niszczą ten kraj mordując jego obywateli, to myślę, że kwestia w ogóle pomagania na tyle, na ile możemy, nie ulega jakiegokolwiek dyskusji. Natomiast mam pytanie do Pana Marszałka. Czy ta kwota zaproponowana tutaj przez Zarząd, czyli 3 000 000 zł, nie mogłaby w ciągu roku ulec zwiększeniu i czy Zarząd taką możliwość dopuszcza? I czy możemy tego oczekiwać na kolejnych sesjach?

Adam Struzik - Marszałek Województwa Mazowieckiego

Tak, oczywiście Panie Przewodniczący. Wiadomo, że jest to jest początek roku i te 3 000 000 zł traktujemy jako niezbędny zasób finansowy, żeby reagować. Pamiętając, że są olbrzymie problemy z dostępnością na rynku różnego rodzaju towarów, poszukiwanych przez stronę ukraińską. To znaczy np. w całej Europie jest problem z nabyciem agregatów prądotwórczych, czy ciepłej odzieży, więc umówmy się, że to jest transza, która w tej chwili jest niezbędna po to, żebyśmy mogli nią dysponować. Natomiast oczywiście Zarząd i Sejmik będzie poszukiwał dalszych rozwiązań. Przypomnę, że też jesteśmy w trakcie realizacji projektu w ramach naszego programu regionalnego. To jest kwota około 17 000 000 zł. Ona dotyczy co prawda Ukraińców tutaj w kraju, uchodźców ukraińskich. Też pracujemy tutaj i naszą przedstawicielką w strukturach Interregu, jest Pani Marszałek Orzełowska i zabiegamy, na poziomie instytucji Europejskiej, żeby środki w ramach dotychczasowego programu międzyregionalnego, międzynarodowego o nazwie Interreg Polska-Białoruś-Ukraina, teraz po wyłączeniu z tego programu Białorusi, żeby całe środki zostały przeznaczone na pomoc dla Ukrainy. I też, żeby tam znacząco poszerzyć zakres możliwego wsparcia. Więc tutaj działania są wielokierunkowe. Oczywiście jesteśmy w stałym kontakcie z władzami obwodów ukraińskich, bo też reagujemy, staramy się reagować na ich konkretne potrzeby. Czasami one dotyczą sprzętu medycznego, czasami dotyczą właśnie agregatów, czasami odzieży termicznej, czy też innego rodzaju np. czy leków, czy medykamentów ratujących życie. Także odpowiadając na Pańskie pytanie, przewidujemy, jeśli takie będą potrzeby na kolejne wnioski do Sejmiku, o zwiększenie tej kwoty.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję Panie Marszałku. Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w sprawie projektu uchwały?

Proszę Państwa, został zgłoszony wniosek o przejście do drugiego czytania. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu uznam, iż Sejmik wyraził zgodę na przejście do drugiego czytania.

Przystępujemy zatem do głosowania. Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 915? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Stefan Traczyk

Panie Przewodniczący, Stefan Traczyk z tej strony. Jeżeli można mnie dopisać do porządku, jestem za.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dobrze. Prośba, żeby dołączyć Pana Radnego tutaj do kworum tak, żeby mógł głosować.

Laura Kaczyńska - Kierownik Biura Sesji Sejmiku

Już Pan Radny jest dołączony.

Joanna Bala

Panie Przewodniczący, Bala Joanna. Również dołączyłam. Też jestem za prośbę o włączenie mnie tryb.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Tak samo. Proszę tutaj Panią Radną dołączyć. Już widzę, że Radny Stefan Traczyk głosował. Rozumiem, że Pani Radna też już ma możliwość głosowania. Proszę o głosowanie.

Joanna Bala

Dziękuję.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję. Jeszcze Pan Radny Piotr Kandyba nie głosował.

Ale tu mi się też wyświetla, że Pani Radna Joanna Bala... Okej, teraz już by się wyświetliło, że Pani Radna głosowała. Pan Radny Piotr Kandyba jeszcze.

Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 49 Radnych, nikt nie był przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie udzielenia pomocy społecznościom lokalnym i regionalnym Ukrainy w 2023 r., druk nr 915. Proszę Państwa, przechodzimy teraz do pkt. 9. O zabranie głosu proszę Pana Przewodniczącego Adama Orlińskiego.

Mirosław Adam Orliński

Szanowny Panie Przewodniczący, Szanowny Panie Marszałku, Szanowni Państwo Radni, sprawozdanie Komisji Budżetu i Finansów o projekcie uchwały w sprawie udzielenia przez Województwo Mazowieckie pomocy finansowej na realizację zadań w ramach Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia "Autobusy dla Mazowieckich Szkół". Przewodniczący Sejmiku na podstawie §10 ust. 1 Regulaminu Obrad Sejmiku Województwa Mazowieckiego, skierował powyższy projekt uchwały do Komisji Budżetu i Finansów celem przeprowadzenia pierwszego czytania i opracowania sprawozdania. Komisja po rozpatrzeniu tego projektu uchwały, na posiedzeniu w dniu 17 stycznia 2023 r., pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały w sprawie udzielenia przez Województwo Mazowieckie pomocy finansowej na realizację zadań w ramach Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia "Autobusy dla Mazowieckich Szkół" z druku nr 911. Dziękuję.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w tym punkcie? Czy ktoś ma pytanie do sprawozdawcy lub wnioskodawcy projektu uchwały?

Proszę bardzo, Pan Radny Krzysztof Strzałkowski.

Krzysztof Strzałkowski

Panie Przewodniczący, Wysoki Sejmiku, chciałbym w imieniu Klubu Radnych Koalicji Obywatelskiej wyrazić zadowolenie z tego, że ten projekt ujrzał światło dzienne. Cieszę się, że projekt, który to jest efektem poprawki budżetowej Klubu Radnych Koalicji Obywatelskiej, autorstwa Pana Przewodniczącego Rakowskiego, został doceniony przez Zarząd. Chciałbym serdecznie podziękować, że wszystkie gminy, które zgłosiły się do tego współzawodnictwa, zostały obdarzone dofinansowaniem. I liczę, liczymy jako klub, że projekt ten będzie rozwijany, szczególnie w dobie narastającego wykluczenia transportowego niektórych obszarów na Mazowszu. Dziękuję.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Czy jeszcze ktoś z Państwa Radnych?

Jeżeli nie, przystępujemy do głosowania. Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 911? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Jeszcze Pan Radny Michał Grodzki i Pan Radny Piotr Kandyba. Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 48 Radnych, nikt nie był przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę

w sprawie udzielenia przez Województwo Mazowieckie pomocy finansowej na realizację zadań w ramach Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia "Autobusy dla Mazowieckich Szkół", druk nr 911. Przechodzimy do pkt. 10. O zabranie głosu ponownie proszę Pana Przewodniczącego Adama Orlińskiego.

Mirosław Adam Orliński

Szanowny Panie Przewodniczący, Szanowny Panie Marszałku, Szanowni Państwo Radni, sprawozdanie Komisji Budżetu i Finansów o projekcie uchwały w sprawie udzielenia gminie Piaseczno pomocy finansowej.

Przewodniczący Sejmiku na podstawie §10 ust. 1 Regulaminu Obrad Sejmiku Województwa Mazowieckiego, skierował powyższy projekt uchwały do Komisji Budżetu i Finansów celem przeprowadzenia pierwszego czytania i opracowania sprawozdania. Komisja po rozpatrzeniu tego projektu uchwały, na posiedzeniu w dniu 17 stycznia 2023 r., pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały w sprawie udzielenia gminy Piaseczno pomocy finansowej z druku nr 912. Dziękuję.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję. Czy ktoś z Państwa Radnych ma pytanie do sprawozdawcy lub wnioskodawcy projektu uchwały? Jeżeli nie, przystępujemy do głosowania. Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 912? Jeszcze Pan Radny Michał Grodzki.

Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 49 Radnych, nikt nie był przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie udzielenia gminie Piaseczno pomocy finansowej, druk nr 912. Przechodzimy do pkt. 8. O zabranie głosu proszę Pana Marszałka Rafała Rajkowskiego.

Rafał Rajkowski - Wicemarszałek

Panie Przewodniczący, Szanowni Państwo Radni, przedstawiam projekt uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie pozbawienia kategorii dróg wojewódzkich niektórych odcinków dróg, położonych na terenie Miasta Stołecznego Warszawy. Na podstawie stosownych artykułów ustaw o samorządzie województwa i o drogach publicznych, uchwała się co następuje. W § 1 pozbawia się kategorii dróg wojewódzkich zamiarem zaliczenia do kategorii dróg powiatowych. W pkt. 1, drogę wojewódzką, dawną drogę krajową nr 2 na odcinku od al. Legionów Piłsudskiego, droga krajowa nr S2, do ul. Wał Miedzeszyński. W pkt. 2, droga wojewódzka nr 724 - Warszawa- Konstancin- Jeziorna-Góra Kalwaria, na odcinku od al. Józefa Beka, do drogi krajowej nr S2, położonych na terenie Miasta Stołecznego Warszawy. W § 2 wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Mazowieckiego. § 3 uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. Szanowni Państwo, w uzasadnieniu Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy zwrócił się z pismem i wyraził chęć pozbawienia kategorii wskazanych dróg w uchwale. Organem upoważnionym do pozbawienia kategorii dróg wojewódzkich jest Sejmik Województwa, podejmujący stosowną uchwałę w porozumieniu z ministrami właściwymi ds. transportu oraz obrony narodowej. I propozycje zmian w kategorii tych dróg, zostały skierowane do Pana Ministra Infrastruktury oraz do Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego działającego z upoważnienia Ministra Obrony Narodowej. Wszystko zostało uzgodnione. W związku z powyższym, zachodzi konieczność podjęcia stosownej uchwały przez Sejmik Województwa Mazowieckiego. Jeżeli nie ma pytań, to oczywiście wnoszę o przejście do drugiego czytania. Dziękuję.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Panie Marszałku, ja mam prośbę. Gdyby Państwo nie mieli mikrofonów włączonych albo głośników gdzieś w pobliżu własnego mikrofonu, dobrze. Bo strasznie nam się tutaj sprząga jakiś dźwięk i momentami nie było Pana słyszeć.

Proszę Państwa, czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w sprawie projektu uchwały?

Został zgłoszony wniosek o przejście do drugiego czytania. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu uznaję, iż Sejmik wyraził zgodę na przejście do drugiego czytania.

Przystępujemy zatem do głosowania. Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 903? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się do głosu?

Jeszcze Pan Radny Michał Grodzki.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 49 Radnych, nikt nie był przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie pozbawienia kategorii dróg wojewódzkich niektórych odcinków dróg, położonych na terenie Miasta Stołecznego Warszawy, druk nr 903. Przechodzimy do pkt. 12. O zabranie głosu proszę Pana Marszałka Wiesława Raboszuka.

Wiesław Raboszuk - Wicemarszałek

Panie Przewodniczący, Wysoki Sejmiku, przedkładam projekt uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie zmiany nazwy samorządowej instytucji kultury pod nazwą "Muzeum Regionalne w Siedlcach" oraz nadania jej statutu.

Uchwałą w sprawie zmiany nazwy samorządowej instytucji kultury pod nazwą "Muzeum Regionalne w Siedlcach" oraz nadania jej statutu, dodaje się w nazwie muzeum im. patrona Mieczysława Aślanowicza. Zmiana ta nawiązuje do 1928 r., od kiedy to Muzeum Ziemi Podlaskiej w Siedlcach, miało za patrona Mieczysława Aślanowicza, pedagoga, działacza społeczno-oświatowego, dyrektora gimnazjum w Siedlcach.

Ponadto dodaje się do struktury muzeum, oddział o nazwie "Muzeum Powstania Listopadowego w Nowych Iganiach". Projekt statutu Muzeum Regionalnego im. Mieczysława Aślanowicza w Siedlcach, został uzgodniony z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Jeżeli to możliwe, bardzo bym prosił o przejście do drugiego czytania.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w sprawie projektu uchwały?

Został zgłoszony wniosek o przejście do drugiego czytania. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu uznaję, iż Sejmik wyraził zgodę na przejście do drugiego czytania.

Przystępujemy zatem do głosowania. Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 902? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Jeszcze Pani Radna Maria Gajewska i Pan Radny Michał Grodzki. Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 48 Radnych, nikt nie był przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie zmiany nazwy samorządowej instytucji kultury pod nazwą "Muzeum Regionalne w Siedlcach" oraz nadania jej statutu, druk nr 902.

Przechodzimy do pkt. 13. Projekt uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie trybu obradowania Sejmiku Województwa Mazowieckiego, druk nr 905. Jak Państwo pewnie pamiętają, w listopadzie podjęliśmy uchwałę, która ustaliła jako tryb zdalny tryb obradowania podczas sesji do końca stycznia tego roku, czyli 2023 r. Po dzisiejszym posiedzeniu Konwentu, chcielibyśmy Państwu zaproponować zmianę tejże uchwały, polegającą na

zmianie §1, gdzie jego brzmienie miałyby następującą treść: "Do dnia 31 marca 2023 r., sesje Sejmiku Województwa Mazowieckiego odbywają się w trybie zdalnym". Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w sprawie projektu uchwały? Traktujcie Państwo tę datę, wpisanie tej daty 31 marca w te kropki w projekcie uchwały, jako autopoprawkę po dzisiejszym posiedzeniu Konwentu. Proszę bardzo, Pan Radny Mirosław Augustyniak.

Mirosław Augustyniak

Panie Przewodniczący, Panie i Panowie Radni, ze względu na to, że naprawdę jest ciągle zagrożenie epidemiologiczne, ja wnoszę, żeby ten termin był wyznaczony do 30 kwietnia. Taką poprawkę chcę wnieść. Dziękuję bardzo.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję Panie Przewodniczący. Natomiast ja miałbym tutaj prośbę do Pana o ewentualnie wycofanie tej poprawki. Dlatego, że myśmy o tym też rozmawiali na dzisiejszym posiedzeniu Konwentu i według informacji, które tutaj przedstawił Pan Marszałek, taki stan jest wprowadzony do 31 marca na terenie Polski. Więc nie wykluczając przedłużenia, bo tutaj będziemy mieli 2 miesiące na zmianę ewentualnie tej uchwały, wydaje się, że dzisiaj nie bardzo możemy wyjść poza ten termin 31 marca. Nie wiem, czy tutaj Pan Marszałek zechce się odnieść do tego, o czym ja mówiłem. Proszę bardzo, pan jeszcze Pan Radny Mirosław Augustyniak.

Mirosław Augustyniak

Dobrze Panie Przewodniczący, wycofuję swój wniosek.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo.

To tylko jeszcze pytanie do Pana Marszałka, czy tu Pan Marszałek potwierdzi moją relację z posiedzenia Konwentu?

Adam Struzik - Marszałek Województwa Mazowieckiego

Tak, oczywiście. Tutaj potwierdzam. W sensie obecnych rozwiązań prawnych, które oczywiście mogą ulec zmianie, ale do 31 marca obowiązuje w Polsce stan zagrożenia. I dla nas to też jest podstawa prawna do tego, aby dalej procedować zdalnie i taki wniosek w imieniu klubu na Konwencie złożyłem.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Proszę Państwa, wobec tego wnioskuję o przejście do drugiego czytania. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu uznaję, iż Sejmik wyraził zgodę na przejście do drugiego czytania.

Proszę bardzo, Pan Radny Łukasz Kudlicki.

Łukasz Kudlicki

Dziękuję Panie Przewodniczący. Ja jeszcze zanim chciałem po prostu powziąć informację, jakie mamy rozpoznanie, ile sejmików pracuje w trybie zdalnym, a ile w trybie stacjonarnym? Dziękuję bardzo.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Proszę Pan Radny Michał Góras.

Michał Góras

Panie Przewodniczący, ja mam takie uprzejme zapytanie, w jakim trybie pracował Sejmik Województwa Mazowieckiego, Młodzieżowy Sejmik Województwa Mazowieckiego? W jakim pracuje dotychczas? Bo mamy informację, że pracuje w trybie stacjonarnym. Dziękuję.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Panowie, jeżeli chodzi o pracę innych sejmików, to przyznam szczerze, nie śledzę ich obrad, więc trudno mi powiedzieć, w jakim trybie obradują. Natomiast jeżeli chodzi o nasz sejmik młodzieżowy, nie wiem, w jakim trybie w tej chwili ma się odbyć najbliższe posiedzenie sejmiku. Zresztą nie wydaje mi się, żeby to było związane z treścią projektu uchwały. Oczywiście jeżeli Panowie Radni będziecie zainteresowani, możemy to ustalić i taka informacja zostanie Panom przekazana.

Proszę Państwa, czy jest jakiś głos sprzeciwu w sprawie przejścia do drugiego czytania?

Jeśli nie usłyszę sprzeciwu uznam, iż Sejmik wyraził zgodę na przejście do drugiego czytania.

Przystępujemy zatem do głosowania. Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 905? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu? Jeszcze Pan Radny Michał Grodzki. Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 27 Radnych, 1 Radny był przeciw, 21 Radnych wstrzymało się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę, zmieniającą uchwałę w sprawie trybu obradowania Sejmiku Województwa Mazowieckiego, druk nr 905.

Krzysztof Strzałkowski

Panie Przewodniczący, Krzysztof Strzałkowski w kwestii formalnej.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Tak, proszę bardzo Panie Przewodniczący.

Krzysztof Strzałkowski

Panie Przewodniczący, w imieniu Klubu Radnych Koalicji Obywatelskiej, chciałbym zaproponować drobną zmianę w porządku obrad dzisiejszego Sejmiku. W pkt. 15 mamy projekt uchwały w sprawie petycji stowarzyszenia, Zanim Powstanie Lotnisko CPK, dotyczące wydłużenia terminów przejściowych obowiązywania zapisów uchwały nr 162/17, czyli antysmogowej, w sprawie wprowadzenia na obszarze Mazowsza ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji. Chciałbym przypomnieć, że tą sprawą Sejmik się już zajmował i przyjął stanowisko. Stanowisko, w którym to zwróciliśmy się do administracji rządowej w sprawie przygotowania rozwiązań systemowych i przejściowych związanych z mieszkańcami terenów, mieszkańców, którzy mogą być wyłączeni pod CPK. Oczywiście tu podtrzymujemy nasz sprzeciw w zakresie realizacji w tym kształcie tej inwestycji. Chciałem też poinformować, że do dnia dzisiejszego nie wpłynęła do nas odpowiedź. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów przesłała nasze stanowisko, naszą prośbę o stanowisko do Pani Minister Klimatu i Środowiska Anny Moskwy, która jeszcze nie udzieliła nam żadnej odpowiedzi. Więc do rozpatrzenia tej petycji, z pewnością potrzebujemy odpowiedzi Pani Minister. W związku z tym, jakby wnioskuję o zdjęcie tego punktu, pkt. 15 z porządku obrad. Dziękuję bardzo.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo.

Jeszcze bardzo proszę, Pan Radny Stefan Traczyk.

Stefan Traczyk

Panie Przewodniczący, ja chciałem zabrać głos w poprzednim punkcie, ale już głosowałem przeciw. No ja myślę, że dużo, przepraszam w ogóle za spóźnienie dzisiaj, ale w ogóle powiem szczerze, że odnoszę takie wrażenie, że Sejmik bardzo dużo traci przez to, że nie mamy stacjonarnych obrad. Naprawdę to tak jak widzę, to źle, to wygląda.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję Panie Radny.

Proszę Państwa, został złożony wniosek o zmianę porządku obrad. Jak pewnie Państwo doskonale wiedzą, porządek obrad możemy zmienić właściwie w dowolnym momencie sesji. W tej chwili jesteśmy przed pkt 14, a propozycja Pana Przewodniczącego Strzałkowskiego, dotyczy pkt 15. Czy możemy przygotować głosowanie? Czy już może mamy opcję taką?

Laura Kaczyńska - Kierownik Biura Sesji Sejmiku

Już głosowanie jest przygotowane.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dobrze. Proszę Państwa, to wobec tego chyba, że ktoś tutaj z Państwa Radnych chce zabrać głos w sprawie propozycji Pana Przewodniczącego Strzałkowskiego? Mówimy o zdjęciu z porządku obrad dzisiejszego, dzisiejszego pkt 15.

Proszę bardzo, Pan Radny Stefan Traczyk.

Stefan Traczyk

Dziękuję Panie Przewodniczący. Czy Pan Przewodniczący Strzałkowski to uzgodnił to z wnioskodawcami ten punkt, czy tylko to jest inicjatywa po prostu klubu?

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Pan Przewodniczący Strzałkowski odpowie Panu Radnemu?

Krzysztof Strzałkowski

No Szanowny Panie Radny, Krzysztof Strzałkowski z tej strony. No mam wrażenie, że Pan Radny uczestniczył w obradach poprzednich Sejmików, gdzie Sejmik przyjął większością głosów stanowisko w tej sprawie i zwrócił się do administracji rządowej. No jak rozumiem, jest to w gestii Ministerstwa Klimatu, przygotowania rozwiązań systemowych dla mieszkańców, którzy to są, mają być wyłączeni pod Centralny Port Komunikacyjny tak, by nie dotyczyły ich regulacje prawa, prawa związane np. z koniecznymi nakładami na wymianę instalacji, kiedy za chwilę zostaną wyłączeni. No to wymaga zmiany prawa na poziomie krajowym, więc no chyba naturalnym jest to, żeby najpierw właściwie zaadresować ten wniosek. Więc stąd pochodzi mój wniosek o zmianę porządku obrad dzisiejszej sesji. Dziękuję bardzo.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Oczywiście Pan Radny jak najbardziej może złożyć taki wniosek i rozumiem, że możemy za chwilę przystąpić do głosowania. Proszę bardzo, jeszcze Pan Radny Stefan Traczyk.

Stefan Traczyk

To tylko ad vocem. Powiem w ten sposób, sam jestem przewodniczącym stowarzyszenia i w pełni rozumiem, jak działają takie stowarzyszenia. I jeżeli chodzi o tą uchwałę o zakazie

stosowania węgla i drewna na Mazowszu, no to Stowarzyszenie ma rację i naprawdę zwalanie to na rząd, no w tym momencie akurat no to nie ma, nie ma, nie ma sensu. No bo trzeba wysłuchać Stowarzyszenia, trzeba naprawdę takie wszelkie, wszelkie inicjatywy oddolne popierać. Ale no oczywiście pan przewodniczący tutaj podda to pod głosowanie i będziemy mieli wynik tego działania Sejmiku.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Proszę Pan Radny Mirosław Augustyniak.

Mirosław Augustyniak

Panie Przewodniczący, Panie, Panowie Radni. Ja mam pytanie, czy w sprawie tej petycji obowiązują nas rozpatrzenia tej petycji, obowiązują nas jakieś terminy?

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Proszę bardzo, jeszcze Pan Radny Krzysztof Skolimowski. Prośba tutaj o informację radcy prawnego, dobrze? Jak wygląda procedura rozpatrywania petycji?

Krzysztof Skolimowski

Panie Przewodniczący, Szanowni Państwo Radni, ja chcę poprzeć wniosek Pana Radnego Strzałkowskiego, bo sprawa jest złożona. Inwestycja, ma być realizowana przez rząd. W związku z tym, rząd powinien tutaj znaleźć jakieś rozwiązania dla tych mieszkańców, którzy są w zasięgu działania tej inwestycji. Trudno sobie wyobrazić sytuację, z której samorząd będzie rezygnować z troski o poprawę stanu zdrowia, tylko z tej przyczyny, że jest jakaś inwestycja, która no jest w fazie, w fazie przygotowania. No nie możemy dochodzić do takiej sytuacji, że zawiesimy walkę ze smogiem, tylko dlatego, że być może będzie wybudowana, będzie wybudowane lotnisko i ludzie będą wywłaszczeni. Bo co się stanie wtedy, kiedy ta inwestycja nie będzie zrealizowana, a ludzie no będą tracić zdrowie z tego tytułu, że może przestaliśmy walczyć ze smogiem. Tak że wydaje mi się bardzo ważne, żeby w tym momencie wysłuchać stanowiska tego, kto te inwestycje prowadzi, czyli strony rządowej i poczekać na to stanowisko. Dziękuję bardzo.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Mi się wydaje, że no takim jednak rozsądnym kompromisem, to byłoby po prostu nie rezygnowanie z terminu wymiany pieców, natomiast zrezygnowanie z budowy CPK tak, no kilkaset milionów przeznaczonych na rozbudowę lotniska w Modlinie, pozwoliłoby kilkukrotnie zwiększyć przepustowość tego lotniska, a też odpowiednio poprawić komfort pasażerów, których dzisiaj tam przypomnę jest 3 mln rocznie z tendencją wzrostową, ograniczaną niestety przez przepustowość lotniska. Proszę bardzo, Pan Radny Artur Czaplński.

Artur Czaplński

Bardzo dziękuję Panie Przewodniczący. Ja bardzo się dziwię tutaj temu podejściu, które Państwo reprezentujecie, bo to tak wygląda na dosyć wybiórcze traktowanie społecznych zapotrzebowań, kiedy pod państwa linię polityczną te zapotrzebowania jakoś na siłę zostają dopisywane, no to się robi wielkie show, a kiedy te społeczne oczekiwania są nie pomyślnie politycznej, to się przekłada, odkłada, wkłada do lamusa. No i to jest to troszeczkę traktowanie instrumentalne mieszkańców. Mieszkańcy mają swoje wymagania i nie ma co tego odkładać, nie chcą tych, tych zmian dotyczących ustaw antysmogowych. I to trzeba rozpatrywać, a nie wkładać do szuflady na i jeszcze robić jakąś pokazówkę tutaj, że tam ktoś inny i tam odwoływać się do wszystkich świętych. Bardzo dziękuję.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Czy już radca prawny może przedstawić nam procedurę?

Marcin Wielgolaski - Radca Prawny

Tak Panie Przewodniczący, już jeśli chodzi o termin rozpatrzenia petycji na gruncie ustawy o petycjach, to jest 3 miesiące od wpłynięcia petycji. Ewentualnie termin ten może być wydłużony, jeżeli z przyczyn niezależnych od organu rozpatrującego takie przedłużenie byłoby konieczne, nie dłużej niż o kolejne 3 miesiące. Tak wyglądają przepisy w tym zakresie. To jest art. 10 ustawy o petycjach.

Jeszcze chciałem dodać, że może być taka sytuacja również, że petycja, treść petycji musi być wyjaśniona z podmiotem, który składa tą petycję. Wtedy ten termin też jest przedłużany. Jeżeli trwa jakaś wymiana korespondencji i konieczne jest nawet wyjaśnienie treści tej petycji, w takiej sytuacji również ten termin ulega zmianie i wtedy liczy się 3 miesiące od momentu, kiedy to wyjaśnienie w trybie ustawy o petycjach zostało złożone.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Czy na zakończenie pan mecenas mógł się jeszcze przedstawić?

Marcin Wielgolaski - Radca Prawny

Mecenas Marcin Wielgolaski, Radca Prawny Urzędu Marszałkowskiego.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. No tutaj ta petycja wpłynęła 8 sierpnia. To te 6 miesięcy od 8 sierpnia upływałoby proszę Państwa wobec tego, jeżeli dobrze liczę, 8 lutego. Tak? Panie mecenasie, czy to ten termin w najlepszym wypadku możemy liczyć do 8 lutego?

Marcin Wielgolaski - Radca Prawny

A co zostało 8 sierpnia tak wpłynęła ta petycja? Czy to jest, to jest ten termin, od którego mamy liczyć 6 miesięcy?

Przepraszam, czy mnie słyszać? Halo?

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Tak panie mecenasie, słysząc Pana. Zgodnie z tym, co mamy w projekcie uchwały, mowa jest o tym, że petycja wpłynęła 8 sierpnia.

Marcin Wielgolaski - Radca Prawny

Wydaje mi się, że w styczniu upłynął termin sześciomiesięczny.

Nie wiem, czy ja dobrze liczę.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

No raczej wątpię.

Marcin Wielgolaski - Radca Prawny

W lutym tak. 8 luty.

Dobrze tak potwierdzam ten termin lutowy, że to należy się wyrobić z tą petycją, z odpowiedzią na petycję do 8 lutego 2023 roku.

Dorota Stalińska

Coś się zawiesiło? Halo?

Mirosław Adam Orliński

Pani Doroto, chwilowa...

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Nie, nie. Nic się nie zawiesiło. Pani Radna, jesteśmy w tej chwili przed głosowaniem wniosku Pana Przewodniczącego Strzałkowskiego o zdjęcie z porządku obrad aktualnego pkt 15.

Czy jesteśmy gotowi do głosowania?

Laura Kaczyńska - Kierownik Biura Sesji Sejmiku

Tak głosowanie jest przygotowane.

Mirosław Augustyniak

Panie Przewodniczący, poprosiłem jeszcze o głos.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

A to mi się nie wyświetla w ogóle tutaj. Nie wiem dlaczego.

Dobrze, proszę bardzo, Pan Radny Mirosław Augustyniak.

Mirosław Augustyniak

Panie Przewodniczący, bo w związku z tym mam jeszcze jedno pytanie do pana mecenas, jeżeli Pan pozwoli. Jakie są skutki prawne, jeżeli byśmy tej petycji nie rozpatrzyli w tym terminie półrocznym? Bo jako przewodniczący Komisji Ochrony Środowiska, ciągle są jakieś wnioski, petycje związane z uchwałą antysmogową. I przepraszam no nie chce, że tak powiem, no używać jakieś twardych określeń, ale to ja osobiście, jeżeli chodzi o jako przewodniczący komisji, no mam takie wrażenie, tak jakby to było jakieś polowanie na to, że popełnimy jakiś błąd w tej mierze i będzie punkt zaczepienia do tego, żeby no przewracać nasze uchwały antysmogowe. I ja powiem taką rzecz, no mierzymy się z różnymi problemami, jeżeli uchylene naszej uchwały antysmogowej, czy też jej łagodzenie w sposób nieuzasadniony, miałyby spowodować utratę środków związanych na działania związane z ochroną środowiska na terenie województwa mazowieckiego, no to by była w ogóle nieodpowiedzialność. A za chwilę, bo to jest tak, że tak jak ja to mówiłem na komisji, że no niestety kiedyś zniesiono plany zagospodarowania przestrzennego, zabudowano pewne tereny, które były naturalnymi takimi korytarzami wietrzenia, przewietrzania, no i mamy to, co mamy. No i teraz mamy złą jakość powietrza, mamy problemy ze zdrowiem. No i okazuje się, że za chwilę byśmy wycofali tą uchwałę, za chwilę może utracimy pieniądze, które będą służyć ochronie środowiska i znowu będą jakieś kolejne problemy, że się po prostu zatrzymamy, że nie będziemy mogli zrealizować no pewnych zadań, które są konieczne w ochronie środowiska, a na które środków z naszego budżetu być może nie będziemy potrafili, nie będziemy w stanie wygospodarować. Dlatego też no ja rozumiem tutaj działanie Pana Przewodniczącego Strzałkowskiego, no ale naprawdę jestem bardzo ostrożny, bo wiem, że z dużym uporem no jest, powiem tak kolokwialnie, bombardowana nasza uchwała antysmogowa i oby to no całemu procesowi w jakikolwiek sposób nie zagroziło. Dziękuję bardzo.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję. Proszę Pan Artur, Pan Radny Artur Czapliński.

Artur Czapliński

Bardzo dziękuję Panie Przewodniczący. Ja w kwestii, bo dosyć dla mnie niezrozumiałej i tutaj tego liczenia tego terminu. Ja nie rozumiem trochę tutaj postępowania pana mecenas. Czy to jest na zasadzie jakiegoś nie wiem robienia żartu, czy to jest jakiś problem z podstawą algebry. Przecież pan mecenas jakieś terminy chyba swoim klientom indywidualnym ustala i żeby nie można było policzyć naprawdę 6 miesięcy od lutego i nie być przygotowanym, to ja się zastanawiam, ja kiedyś powiedziałem, że samorząd sterowany przez Pana Marszałka Struzika jest zbudowany z paździerza, ale gdyby nie to, że ta kwestia tutaj dotycząca oczekiwań mieszkańców była poważna [niezrozumiałe] Bardzo dziękuję.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Proszę bardzo, Pan Radny Pan Marszałek Adam Struzik.

Adam Struzik - Marszałek Województwa Mazowieckiego

Szanowny Panie Przewodniczący, może jednak wróćmy do pewnej logiki naszego działania. Jeżeli mówimy o konkretnych wnioskach o odkładanie terminów albo zaprzestanie na pewnym terenie wymiany pieców, to przypomnę, że to dotyczy przede wszystkim tych tzw. kopciuchów i tam są określone terminy. I proszę Państwa, wiązanie tego z terminem budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego, jest w ogóle absurdalne. My nie wiemy, kiedy ten Port powstanie tak naprawdę, bo to może być perspektywa 5 lat, 10, a może 15, a może nie powstanie nigdy. W związku z tym, odnoszenie się do każdego takiego indywidualnego przypadku, to ja rozumiem, że za chwilę, jeżeli gdzieś będzie budowana autostrada, czy będzie budowany, nowy przebieg drogi nr 50 czy inny numer, to też tam pozwolimy na to, żeby bezklasowe piece dalej funkcjonowały. No chcę wszystkim uświadomić, że mamy tych pieców zdiagnozowanych 600 000 sztuk. Udało się do tej pory, łącznie z ubiegłym rokiem dzięki działaniom i rządowym i działaniom naszym i pieniądзом unijnym i pieniądзом z budżetu wymienić ledwie niecałe 50 000. No to zwróćcie uwagę, ile to jest procent. Więc w ogóle popadanie w tego typu przesadę i mówienie, że mamy uchylać czy przedłużać terminy dla uchwały antysmogowej, dlatego, że ma powstać hipotetycznie jakaś inwestycja, uważam za nieporozumienie. I wnioskuję do Pana Przewodniczącego Strzałkowskiego, żeby po prostu wycofał ten wniosek o tego odłożenie i wnioskuje do obu koalicyjnych klubów o głosowanie przeciwko uwzględnieniu tej petycji, bo ona jest bez sensu. Tak samo jak bez sensu jest pozostałe działania. Jeszcze też chcę zwrócić uwagę tym, którzy te petycję przysyłają. Otóż proszę Państwa, no wymiana pieców powoduje oszczędności ekonomiczne, bo piece bezklasowe są dużo droższe, trzeba np. w nich spalić cztery razy tyle drewna, czy trzy razy tyle węgla co w piecu, który odpowiada standardom eko projektu.

No wsłuchajmy się w głosy ludzi rozsądnych i roztropnych. Poza tym Pan Radny Traczyk bez przerwy opowiada, że będzie zakaz palenia drewnem i węglem. Nie ma takiego zakazu. Uchwała antysmogowa, jeśli chodzi o zakaz palenia węglem, dotyczy tylko Warszawy i przypomnę, że będzie ten zakaz obowiązywał od 1 października 2023 roku. W pozostałych terenach te terminy są bardzo odległe, bardzo długie. Więc w piecach palić można, natomiast trzeba kopciuchy wymieniać. I czy CPK będzie czy nie będzie, to Ci ludzie powinni w trosce też o swoje zdrowie i w trosce też o swoje ekonomiczne przestanie, zwłaszcza przy obecnych cenach opału, zarówno węgla jak i drewna, po prostu wymieniać przy pomocy zresztą Państwa, przy pomocy Unii Europejskiej, przy naszej pomocy, wymieniać te piece. I to, co powiedział Pan Przewodniczący Augustyniak jest prawdą. Proszę Państwa, podczas negocjacji funduszy europejskich dla Mazowsza, czyli naszego programu regionalnego, dostaliśmy wyraźny warunek. Nie będzie dostępu do pieniędzy na chociażby podniesienie efektywności energetycznej, na termomodernizację, jeżeli zostanie w jakikolwiek sposób uchylona uchwała antysmogowa. Uchwała antysmogowa jest elementem myślę, że też kamienia milowego, który będzie obowiązywał Polskę. Bo przypomnę, że jest wyrok Trybunału Sprawiedliwości, który wprost pokazuje, że Polska narusza prawo unijne, bo mamy przekroczenia stałe przekroczenia pyłu zawieszonyego Pm10. I jeszcze jedna kwestie.

Na 50 najbardziej zanieczyszczonych miast w Unii Europejskiej, 36 jest w Polsce w tym miasta mazowieckie. Więc naprawdę, ja apeluję do wszystkich o to, żeby nie prowadzić gier, nie mieszać ludziom w głowach, tylko po prostu bardzo konsekwentnie realizować zapisy tej uchwały. A Pan Radny Czapliński, jeżeli chce palić płytą paździerzową, to może spokojnie palić. Dziękuję bardzo.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję. Proszę bardzo, Pan Radny Stefan Traczyk, ale to już naprawdę po raz enty Panie Radny, więc już może ostatni raz. Dobrze? Proszę.

Stefan Traczyk

Ja w tym punkcie już nie chciałem zabierać głosu, ale Pan Marszałek Struzik mnie wywołał. Ja wiem, że bardzo boli Pana Marszałka, że punktuje jego urząd i jego działania. Natomiast ja chciałbym powiedzieć i cały czas mówię o uchwale nr 162 z dnia 24 października 2017 r., w sprawie wprowadzenia na obszarze Województwa Mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. I chodzi o to, że z dniem 1 stycznia tego roku, nie można palić węglem i drewnem jeżeli urządzenia nie mają papierku. A ja wiem z doświadczenia, że wiele tych kominków na drewno, spełnia wszelkie kryteria, są nowoczesne, tylko po prostu albo ktoś nie zadbał o papierek odpowiedni albo po prostu był dość dawno zamontowany. Natomiast technologicznie, one się niczym nie różnią. I też chciałbym powiedzieć, że to nie chodzi o jakieś zakazy o jakieś środki unijne, bo tak naprawdę uchwała dalej będzie obowiązywała, tylko chodzi o to, żeby ludzie mogli w jakiś racjonalny sposób ogrzewać. Dziękuję bardzo Panie Przewodniczący. Już w tym punkcie nie będę zabierał głosu.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dobrze. Proszę Państwa, czy Pan Przewodniczący Strzałkowski podtrzymuje swój wniosek? Czy też nie?

Krzysztof Strzałkowski

Panie Przewodniczący, w kwestii formalnej, Krzysztof Strzałkowski. Wobec tutaj wielkich wątpliwości związanych z terminem, bardzo trudno będzie realnie zwołać sesję przed 8 przepraszam, 4 lutego, tak. Czy 8 lutego?

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Sesja jest na 28 lutego.

Krzysztof Strzałkowski

No właśnie. W związku z tym, żeby nie powodować problemów terminowych, bo faktycznie możemy sobie wyobrazić skargę na bezczynność Sejmiku, to wycofuję swój wniosek. Dziękuję bardzo.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Czyli ja rozumiem, że nie mamy już wniosku o zmianę porządku obrad. Proszę bardzo, Pan Radny Mirosław Augustyniak jeszcze w tej kwestii, tak? Proszę Panie Radny.

Mirosław Augustyniak

Jeszcze tylko jedno zdanie. Szanowny Panie Przewodniczący, Panie i Panowie Radni, bardzo łatwo jest się na okres krótki komuś przypodobać. Natomiast konsekwentnie realizować to, co faktycznie dla ludzi jest dobre i potrzebne w dalszej perspektywie czasu,

ponosi się za to czasami przykre słowa. Natomiast ja takowe na komisji wielokrotnie, że tak powiem, musiałem przyjmować. Natomiast pamiętajmy o tym, że na tę chwilę rzeczywiście sytuacja, ze względu na wojnę, jest trudna. Ale jeżeli ten okres minie i zmiany klimatyczne będą się pogłębiać i sytuacja będzie się pogarszać, przepraszam za kolokwializm, ale ludzie zaczną krzyknąć "dofinansujcie", "pomóżcie nam", "musimy to wymienić", "chcemy żyć lepiej", "chcemy żyć zdrowiej". I wtedy co tym ludziom powiemy? Że taką decyzją np. wycofującą zmianę terminów, że szansę na duże środki po to, żeby poprawić sytuację jeśli chodzi o jakość powietrza na Mazowszu? Mazowszu, które jest strasznie zurbanizowane, o dużej gęstości zaludnienia. Proszę Państwa, jeżeli ktoś tego nie uwzględni i nie widzi, to sorry bardzo. Myśli i patrzy bardzo, bardzo krótkowzrocznie. Także apeluję o jakiś rozsądek. Dziękuję bardzo Panie Przewodniczący.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panie Przewodniczący. Ja myślę, że tutaj Pan Przewodniczący ma bardzo dużo racji i rzeczywiście jest chyba tak, że Pan Przewodniczący na komisji pewnie miał okazję wysłuchać sporo głosów niekoniecznie miłych. Być może nawet więcej niż my na sesji. Natomiast tak jak mówił Pan Przewodniczący, my tutaj mówimy proszę Państwa tak naprawdę w przypadku uchwały antysmogowej, o ratowaniu życia i zdrowia mieszkańców naszego województwa. I chociaż to się może z takich czysto populistycznych pozycji nie podobać i być niepopularne, to rozumiem, że tutaj i urząd i sejmik jest konsekwentny. Przypomnę Państwu, że mamy największą liczbę nadmiarowych zgonów w Europie, że mamy dramatyczne skrócenie przewidywanej długości życia zarówno kobiet, jak i mężczyzn. Mamy w tej chwili próbę unieważnienia uchwały antysmogowej, czyli jeszcze tak naprawdę pogorszenia tej sytuacji. Już tak kończąc dyskusję w tym punkcie, chciałem Państwu takie jedno porównanie tutaj dać pod rozwagę. Jeżeli Iksiński chciałby Państwa otruć albo zrobić Państwu krzywdę i złapałoby go Państwo za rękę, to przecież oczywiście Państwo by zareagowali, tak. Natomiast jeżeli ten Iksiński truje państwa przez 5, 10, 15, 20 lat, to w jaki sposób to przechodzi niezauważone i można powiedzieć, że się jakoś do tego niektórzy przyzwyczajają. A tak naprawdę w żaden sposób nie powinni się przyzwyczajać, ponieważ skutek na końcu jest taki sam, czyli albo znaczny uszczerbek na zdrowiu albo wręcz utrata życia, często po prostu bardzo, bardzo przedwczesna. Także wróćmy proszę Państwa w tej chwili do porządku obrad. Pan Przewodniczący Strzałkowski tutaj swoim wnioskiem myślę wywołał dyskusję, która i tak nas czeka w kolejnych punktach. Natomiast myślę, że warto pamiętać o tym, że to dobro nadrzędne, czyli zdrowie i życie naszych mieszkańców, powinno być tym, o którym pamiętamy w pierwszej kolejności.

Proszę Państwa, przechodzimy do punktu 14. O zabranie głosu poproszę Panią Przewodniczącą Katarzynę Bornowską, a o prowadzenie obrad poproszę Pana Przewodniczącego Marcina Podsędkę.

Katarzyna Bornowska

Dziękuję bardzo. W sprawie petycji dotyczącej wydłużenia terminów przejściowych obowiązywania przepisów uchwały nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października w sprawie wprowadzenia na obszarze Województwa Mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Na podstawie stosownych przepisów ustawy o Samorządzie Województwa oraz ustawy o petycjach, komisja postanowiła nie uwzględniać petycji i uznać ją za nie zasługującą na uwzględnienie. Treść uchwały wraz z uzasadnieniem podlega doręczeniu wnoszącemu petycję. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Mazowieckiego. Bardzo proszę o dwa czytania.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Bardzo dziękuję Pani Przewodnicząca. Szanowni Państwo, kwestia związana z tą petycją jest bardzo silnie powiązana także z innymi petycjami, które dotyczą przedmiotowej

uchwały, której zresztą częściowo zaczęliśmy rozmawiać proceduralnie w poprzednim może nie punkcie, ale poprzednim głosie formalnym wniosku Pana Przewodniczącego Strzałkowskiego. Z racji tego, że w tej kwestii zgłosili się do Kancelarii Sejmiku przedstawiciele różnych grup związanych i zainteresowanych tą petycją, tymi petycjami o szerokim znaczeniu, dlatego przeprowadzimy właśnie w tym punkcie, dyskusję nad również innymi punktami, które są ściśle powiązane właśnie z punktem, który w tym momencie procedujemy. Natomiast w pierwszej kolejności, ja oddam głos radnym województwa, by mogli wypowiedzieć się w pierwszej części, a w kolejnej części, głos oddam właśnie zgłoszonym do dyskusji przedstawicielom podmiotów, które są żywo zainteresowane tymi petycjami również, by zabrali swój głos. W takim razie Szanowni Państwo, czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w sprawie projektu uchwały? Bardzo proszę Pan Radny Stefan Traczyk.

Stefan Traczyk

Dziękuję Panie Przewodniczący. Ja już dzisiaj zabierałem głos na komisji i też zostałem w pewnym sensie wywołany dzisiaj na sesji. Proszę Państwa, chciałem tylko krótko, bo myślę, że jeszcze organizacje pozarządowe też będą na pewno o tym mówić, że właściwie to Pan Marszałek Struzik bardzo fajnie to powiedział, że mamy na Mazowszu 600 000 urzędzeń, które służą do spalania węgla, drewna i różnych urzędzeń grzewczych. I powiem w ten sposób, że faktycznie ten proces, proces wymiany tych urzędzeń na urzędzenia nowocześniejsze. Oczywiście te urzędzenia, które oprócz tego, że są nowocześniejsze, mają odpowiednie certyfikaty. I ja się pewnie zgodzę z Panem Marszałkiem Struzikiem, że faktycznie na dzień dzisiejszy, na te 600 000, tylko 50 000 zostało wymienionych tych urzędzeń na terenie Mazowsza. I to jest bardzo niepokojące. To jest bardzo niepokojące. Ale poprzez tą uchwałę, którą poprzednia kadencja sejmiku wprowadziła w 2017 r., to po prostu nastąpiły pewne ograniczenia. I tu ja powtórzę, że na dzień dzisiejszy, tak naprawdę jeżeliby ktoś chciał dogłębnie grzebać, to na Mazowszu nie można używać urzędzeń, które nie mają odpowiedniego papierka, tak. I to jest bardzo bulwersujące. I dlatego też mając na uwadze to, że do mnie się zgłaszają ludzie, którzy nawet nie wiedzą, a wiedzą, że ja się interesuje tą sprawą tej uchwały w sprawie zakazów i ograniczeń jeżeli chodzi o uchwałę antysmogową, to się zgłaszają i oni mówią z pretensją, dlaczego wyście takie coś uchwalili. To ja jedyne co mądrego w tamtym roku 2022 wymyśliłem, to zaproponowałem bardzo takie rozsądne rozwiązanie tzn. jeżeli chodzi o Warszawę, żeby przedłużyć to do 1 października 2024 r., a jeżeli chodzi o 8 powiatów podwarszawskich, to żeby przedłużyć te obowiązki nie od 1 stycznia 2028 r., tylko od 2030 r., żeby ludzie mieli chwilę czasu. I naprawdę z tego, co konsultowałem z ludźmi, którzy się znajdują na środkach unijnych, to nie ma żadnego wpływu na środki unijne, tylko, że po prostu tak jak województwo małopolskie, chyba też i łódzkie, po prostu dajemy szansę ludziom, żeby pewne procesy następowały, ale też nie powodowałibyśmy uchwalania jakiś martwych przepisów i takich rozwiązań, które są podważane najzwyczajniej w świecie. Zresztą ja wypowiedziałem się na temat tej uchwały w sprawie skierowania do sądu w sprawie tej, którą skierował Prokuratura Krajowa. I ja powiedziałem, że ja po prostu za tamtą uchwałą na komisji głosowałem, że ja bym był za tą uchwałą, żeby to skierować do Sądu Administracyjnego, jednak, że jednak uzasadnienie było bardzo, bardzo złe. Naprawdę ja tu odnoszę wrażenie, takie odnoszę wrażenie, że Zarząd, a w szczególności Pan Marszałek Struzik, po prostu kluczy. Jest marszałkiem od x lat, od bardzo dawna i po prostu kluczy, w 2017 r. zostały podjęte uchwały, zresztą tam wcześniej w 2011 były podejmowane uchwały i po prostu i teraz głupio się po prostu Marszałkowi wycofać. I robi takie uniki zwala to na wszystkich świętych dookoła, ale nie widzi tej przysłowiowej belki u siebie w oku. Dziękuję bardzo.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panu Radnemu. Bardzo proszę o zabranie głosu Pana Przewodniczącego Krzysztofa Strzałkowskiego.

Krzysztof Strzałkowski

Panie Przewodniczący, Wysoki Sejmiku, jestem zbulwersowanym wypowiedzią Pana Radnego z Klubu Prawa i Sprawiedliwości.

Naprawdę szczególnie w kontekście ostatnich wniosków Prokuratora Krajowego, Prokuratury Krajowej atakującej uchwałę antysmogową, mam takie rosnące wrażenie, że mamy do czynienia z taką sportową rywalizacją między dwoma ugrupowaniami składającymi się na Zjednoczoną Prawicę, czyli z PIS-em i z Solidarną Polską, kto bardziej w tym przypadku zaszkodzi zdrowiu mieszkańców Mazowsza. Bo dane są zatrważające. Światowa Organizacja Zdrowia już dawno opublikowała informacje o tym, że blisko ponad 30 z 50 najbardziej zanieczyszczonych miast w Europie, jest właśnie w Polsce. Wiemy, i to są twarde dane, że blisko między 4-6 tysięcy osób rocznie na Mazowszu, umiera w wyniku chorób spowodowanych przez jakość powietrza. Żeby przełożyć to na takie dane zrozumiałe dla każdego z nas, to tak jakby średniej wielkości, bo na Mazowszu dominują gminy stosunkowo nieliczne, więc jakby średniej wielkości gmina zniknęła z mapy Mazowsza co roku w wyniku chorób związanych z zanieczyszczonym powietrzem. Więc pytam kolegów z klubu radnych Prawa i Sprawiedliwości, kto ma brać odpowiedzialność za te zgony? I to w latach, w których to, te kilkaset tysięcy nadprogramowych zgonów w skali kraju, jest przecież spowodowana przez zaniedbania związane w walce z Covidem, czy brakiem dostępności służby zdrowia spowodowanej brakami w krajowej polityce zdrowotnej o tych największych doświadczeniach covidowych. Wielu pacjentów wciąż nie może skorzystać z opieki kardiologicznej, onkologicznej, czy pulmonologicznej w związku z ogólną zapaścią w finansowaniu służby zdrowia na poziomie krajowym. I dzisiaj słyszymy Państwa głosy, jakby w obronie torpedowania uchwały antysmogowej na Mazowszu, która to Drodzy Państwo, nie jest takim dokumentem, który by znacząco odróżnia się od innych uchwał antysmogowych na terenie kraju. Więc jestem ciekaw, jak Państwo sobie z tym problemem zdrowotnym mieszkańców Mazowsza, mieszkańców kraju, chcą poradzić, jednocześnie torpedując rozwiązanie. W jednej ze swoich poprzednich wypowiedzi, Pan Radny powiedział, mówił coś o tym, że to brakuje tylko papierka, jakby w różnych rozwiązaniach, które mogłyby być stosowane, gdyby właśnie nie ten jeden papierek. Posłużę się tutaj humorystyczny porównaniem. Osoba posiadająca umiejętności by prowadzić samochód osobowy, czy pojazd mechaniczny, w zasadzie fizycznie niczym się nie różni od osoby, która posiada te umiejętności, ale jeszcze ma ten papierek w postaci uprawnień, prawo jazdy do prowadzenia takich pojazdów. Ale czy czulibyśmy się bezpiecznie, gdyby po drodze jeździli kierowcy bez prawa jazdy? Dziękuję bardzo.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panu Przewodniczącemu Strzałkowskiemu. I bardzo proszę o zabranie głosu Pana Radnego Mirosława Augustyniaka.

Mirosław Augustyniak

Panie Przewodniczący, Panie i Panowie Radni, o ile mnie pamięć nie myli, to w 2017 r., tą uchwałę podejmowaliśmy w pełnej zgodzie.

I przez te lata w pełnej zgodzie, również przeznaczaliśmy środki na likwidację azbestu, na docieplanie budynków, wymianę okien. Teraz cała wielka akcja czystego powietrza realizowana przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska. Tam wszystkie działania wiążą się z jedną rzeczą, że nie dostanie się środków na docieplenie budynku, wymianę okien, jak nie wymieni się źródła ciepła. I chyba wszyscy doskonale rozumiemy konieczność tej wymiany. I moi Państwo, wtedy termin w 2017 r., te terminy i tutaj

zabezpieczone jeśli chodzi o wymianę poszczególnych źródeł ciepła w poszczególnych regionach Mazowsza, nie budziły takich kontrowersji. Jak doszliśmy do tego momentu, że musimy to faktycznie zrobić, zrobił się problem. I tak jak powiedziałem, jest dużo budynków

starszych, ale odnowionych, zmodernizowanych, zrobionych i mają mieć źródło ciepła, które nie spełnia pewnych norm. Mało tego, była batalia o to, że chcieliśmy wprowadzić, że do nowych budynków, które są budowane przy ulicy, przy której biegnie sieć ciepłownicza, żeby skorzystały z tej sieci, a nie montowały źródło ciepła, które nie jest ekologiczne. Proszę Państwa, to trochę tak wygląda, jakbyśmy do naszych nowych samochodów, pozakładali, bo tu mamy nowe domy, domy po remoncie, pozakładali silniki dwusuwowe. Chcę powiedzieć dla tych, którzy nie wiedzą, co to jest silnik dwusuwowy. To jest taki silnik, jaki kiedyś był w Syrenkach, w Wartburgach, w Trabantach, czyli silnik, który smarowanie ma poprzez dolewanie odpowiedniego oleju do spalanej benzyny. To tak to moi Państwo mniej więcej wygląda. Jeśli chodzi o tą skargę Pana Prokuratora. Proszę Państwa, Pan Prokurator nie zaskarżył, że my coś żeśmy tutaj merytorycznie pogmatwali, bo wtedy wystąpiłby z czymś takim, że zarzuca nam dbałość o zdrowie mieszkańców Mazowsza.

Tutaj zarzutu Pana Prokuratora nie ma. Natomiast jest szukanie błędów formalnych, czyli konsultacji społecznych, różnych takich innych elementów proceduralnych, które dochodziły do tego, żebyśmy mogli tą uchwałę podjąć. I tu jest szukanie. Tu nie ma, że my merytorycznie coś przesadzamy i w ogóle mamy jakieś kosmiczne pomysły. Dlatego też proszę Państwa, proszę o to, żebyśmy byli naprawdę odpowiedzialni. I tak jak powiedziałem, żebyśmy działali w sposób wychowawczy, uświadamiający zarówno o stanie zagrożenia zdrowia i życia, ale również tej perspektywy, która jest przed nami, że Ci sami ludzie, którzy teraz by się chętnie podpisali pod tymi wszystkimi petycjami odnośnie, żeby zostawić te źródła ciepła, które nie spełniają określonych norm, za chwilę będą proszę Państwo się u nas upominać o dotacje, jakieś tam subwencje, pomoc finansową, po to, żeby te źródła ciepła wymienić. I my nie możemy sobie pozwolić. Ja z tego, co wyczytałem i zrozumiałem, to jeśli chodzi o wytyczne Komisji Europejskiej, to każde pogorszenie warunków uchwał antyśmogowych poprzez poluzowanie i odpuszczenie pewnym normom i zakazom, będzie powodować to, że taka uchwała będzie podważana i będzie być może powodem do tego, że te środki po prostu nie wpłyną. Wiemy dobrze, jaka jest, przepraszam za kolokwializm, walka o pieniądze w ramach różnych instrumentów wsparcia. Tutaj choćby przez oferowanych przez samorząd województwa, że ciągle podnosimy kwotę alokacji, ciągle tych wniosków jest bardzo dużo w różnych dziedzinach życia. Tak samo i w ochronie środowiska. Dlatego też proszę Państwa, nie próbujmy tych ludzi uszczęśliwić na chwilę. Myślmy bardzo perspektywicznie i odpowiedzialnie za to, co będzie za kilka lat, że nie będziemy mieli być może tym ludziom nic do zaoferowania, jakiegokolwiek pomocy. Nie możemy sobie na coś takiego pozwolić. Musimy teraz przeżyć ten moment do momentu otrzymania środków europejskich na te działania, które mogły być tu w ochronie środowiska i na spokojnie próbujemy tym ludziom pomóc, żeby mogli te źródła ciepła wymienić na te, które spełniają określone normy. A tak jest po prostu takie trochę podburzanie jeszcze ich niepokojów ich może być może trudnej sytuacji. Na pewno uważam, że dobre, spokojne działanie przyniesie zamierzony dobry skutek również dla tych ludzi, którzy teraz się niepokoją. Dlatego też nasza odpowiedzialność, nasza mądrość powinna zmierzać w tym kierunku, żebyśmy po prostu starali się stworzyć takie warunki, że w perspektywie będziemy mogli tym ludziom pomóc, a nie na to chwilę ich, że tak powiem utwierdzać w ich przekonaniach, a w dłuższej perspektywie czasu, nie mieć im nic do zaoferowania. Także dziękuję bardzo i apeluję o to, żebyśmy nie ryzykowali utraty tych środków, które mamy szansę pozyskać z Unii Europejskiej. Dziękuję.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panu Radnemu. Bardzo proszę ad vocem Pan Przewodniczący Strzałkowski.

Krzysztof Strzałkowski

Panie Przewodniczący, Wysoki Sejmiku, ja chciałbym w pewien sposób wzmocnić głos Pana Radnego Augustyniaka. Odnosząc się tak naprawdę do wcześniejszej wypowiedzi Pana

Radnego Traczyka jeszcze. Ponieważ Pan Radny jakby próbuje zrzucić odpowiedzialność za te niedostateczne wypełnienie tego celu blisko 600 źródeł ciepła do wymiany na Mazowszu, które policzyły samorządy, bo to samorządy dokonały przeliczenia źródeł ciepła, które trzeba wymienić i tam w wypowiedzi Pana Radnego Traczyka pojawiło się takie przerzucenie odpowiedzialności, tak ja je odebrałem, na Samorząd Województwa Mazowieckiego, na Zarząd Województwa, na Pana Marszałka. Chciałbym Pana Radnego bardzo zachęcić do zapoznania się z raportem Najwyższej Izby Kontroli, która to nie zostawia suchej nitki na poczynaniach rządu w zakresie programu "Czyste Powietrze", o którym wspominał z kolei Pan Radny Augustyniak. I to właśnie jakby przede wszystkim piaskot tego programu, który miał być właśnie remedium na potrzebę wymiany źródeł ciepła u wielu mieszkańców Mazowsza i całego kraju, znaczy w tym właśnie programie, który jakby rząd upatrywał szansę na rozwiązanie tego problemu. Program dzisiaj, widać to po liczbach, nie spełnił swojego zadania. Więc proszę Panie Radny, nie odwracać uwagi od zasług rządu, czy braku zasług rządu w tej sprawie. Nie jest rolą samorządu województwa, by przyjmować po raz kolejny odpowiedzialność za działania rządowe. Ja tutaj w działaniach zarządu województwa widzę pełną konsekwencję. Jestem Radnym Sejmiku drugą kadencję. Wcześniej miałem honor, zaszczyt pracować w Zarządzie Województwa Mazowieckiego i raczej widzę konsekwentne starania o to, by zminimalizować liczbę osób, które to na Mazowszu umierają z tytułu chorób spowodowanych zanieczyszczonym powietrzem. Dziękuję bardzo.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panu Przewodniczącemu Strzałkowskiemu. I bardzo proszę Pani Przewodniczącą Katarzyna Bornowska.

Katarzyna Bornowska

Ja bym chciała może doprecyzować, bo tutaj trochę zeszliśmy z tematu na przekazanie skargi. Natomiast petycja, nad którą teraz prowadzimy debatę oraz następną, komisja dość szczegółowo przypatrzyła się jakby zakresowi zaproponowanemu w petycji jak i pierwszej, jak i drugiej. I tutaj głównym podstawowym problemem jest to, że nikt nie może tworzyć przepisów pod warunkiem przyszłym i niepewnym. A i w petycji w pkt. 14 i pkt. 15 takowe zdarzenia zostały wymienione. Więc chciałabym tylko zwrócić uwagę, że petycję, o których teraz rozmawiamy, jednak troszeczkę różnią się może i przedmiotowo nie za bardzo, bo wszystko dotyczy wymiany, natomiast jednak w tych dwóch, są po prostu nie do zrobienia, jeżeli chodzi o przepisy prawa. Dziękuję.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę Pan Radny Czapiński.

Artur Czapiński

Bardzo dziękuję Panie Przewodniczący. Ja w swojej wypowiedzi nie chciałbym bagatelizować tych argumentów, które tutaj zarówno Pan Strzałkowski, Pan Augustyniak poruszają. Ja nie jestem specjalistą, ani alfą i omegą, żeby się tutaj kategorycznie wypowiadał. Ale chciałbym poruszyć jedną kwestię. Ja jestem aktywnym radnym i jestem w tygodniu wielokrotnie na wsiach, w miejscowościach małych, w sołectwa z mojego okręgu wyborczego. Dotyczy szczególnie powiatów ciechanowskiego, mławskiego, płońskiego, pułtuskiego, przasnyskiego. Tutaj jestem aktywny i nikt mi tego nie odbierze. I powiem Państwu szczerze, że jednym z ważniejszych problemów, pytań, wątpliwości, które zgłaszają mieszkańcy, to są wątpliwości dotyczące funkcjonowania tej ustawy antysmogowej. I naprawdę jest bardzo dużo niepokoi, jest bardzo dużo pytań, jest bardzo dużo wątpliwości. I naprawdę to jest na skali porównawczej. Ludzie są, ja nie chcę tu generalizować, bo ja nie prowadzę badań socjologicznych szczegółowych. Ale naprawdę, oddźwięk, też jestem doświadczonym samorządowcem i mam przynajmniej wiarę w siebie, że jeszcze ucho

społeczne jakieś mam. I jest bardzo duże niepokoję i ludzie są przeciwko. Generalizując, przepraszam za to, ale naprawdę dużo ludzi jest przeciwko rozwiązaniom tej uchwały antyśmogowej, która wchodzi. I naprawdę, jeżeli mamy słuchać mieszkańców, to naprawdę słuchajmy. Ja też nie będę aspirował, tutaj Pan Radny Augustyniak mówi rola wychowawcza, że musimy teraz tu spokojnie, a potem będzie lepiej. Ja nie jestem tutaj żadnym wychowawcą, stąd tutaj Państwo chyba z tego wnioskowałem z wypowiedzi Pana Podśędka, że ktoś tu będzie ze strony społecznej. To słuchajmy, ja nie mam zamiaru nikogo wychowywać, bo to nie jest moja rola. Ja chcę wychodzić na przeciw tym zapotrzebowaniom tutaj, które ludzie zgłaszają. I naprawdę tu nie ma co przepychać kolanem, tylko naprawdę może trzeba wypracować jakiś kompromis. A z tego, co zrozumiałem, Pan Radny Traczyk proponuje nie wycofywanie wszystkiego, tylko jakoś tam odroczenie w czasie. Być może to jest dobry kierunek. Nie chce się kategorycznie wypowiadać. Ale te wątpliwości, które padają na spotkaniach mieszkańców, to są. Państwo tutaj jako do mieszkańców, do Radnych, Państwa Radnych z Warszawy, ja to rozumiem, oczywiście, nie będę się odwoływał. Ale tutaj z naszego terenu, to są Radni koleżanki, koledzy z PSL-u i naprawdę, bo to ja już tego nie rozumiem. Jesteście Państwo też w tym samym terenie, mijamy się wielokrotnie. Słuchamy podobnych skarg, podobnych wątpliwości. I tam Państwo mówicie, że to jest wina, wszystkie rozwiązania antyśmogowe, to wina rządu, wina PiS-u. Teraz, kiedy tutaj przepychacie, jesteście głównymi autorami i jeszcze tutaj zapalczywie tego bronicie, to mówicie, że tak trzeba i trzeba ludzi wychowywać. To jest zupełne pomieszanie z poplątaniem. Bądźmy konsekwentni. Albo się słucha, albo się nie słucha. Bardzo dziękuję.

Marcin Podśędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panu Radnemu Czaplińskiemu. Bardzo proszę o zabranie głosu Pana Przewodniczącą Leszka Przybytniaka.

Leszek Przybytniak

Panie Przewodniczący, Panie Marszałku, Szanowni Państwo Radni, ja bym chciał wszystkich przeciwników tejże uchwały antyśmogowej, generalnie prac, które są podejmowane na rzecz czystego powietrza, odesłać do mieszkańców naszego Mazowsza, mieszkańców naszych wsi, naszych osiedli, naszych miast, tych, którym prosto w okna, ewentualnie prosto w układy wyciągowe, jest wciągany dym właśnie z tych pieców, które palą dziwne rzeczy, gdzie rzeczywiście to zadymienie jest bardzo mocne. Bo przede wszystkim myślę, że chodzi nam o wszystkich mieszkańców. Właśnie o tych nie tylko o tych, którzy mają wymienić piece, ale przede wszystkim o tych, którzy nie chcą oddychać tym złym powietrzem, tym zadymionym powietrzem, tym zasmrodzonym powietrzem. I tutaj wszystkich, dosłownie wszystkich Państwa, chciałbym odesłać właśnie do tych mieszkańców, którzy tego nie chcą. Bo my dyskutujemy bardzo politycznie, że Ci są winni, tamci są winni, a jednak generalnie najważniejsi są obywatele. I myślę, że uratowane każde życie przez to, że rzeczywiście spowodujemy wymianę pieców, że spowodujemy, że to powietrze będzie czyste, jest bardzo istotne. Bo nawet Prawo Drogowe, nawet bardzo zastrzone mówi, że jeżeli uratujemy jedno życie, to jest wielki sukces. Dziękuję bardzo.

Marcin Podśędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panu Przewodniczącemu Przybytniakowi. Bardzo proszę Pani Marszałek Ewa Orzełowska.

Janina Ewa Orzełowska - Członek Zarząd Województwa Mazowieckiego

Szanowny Panie Przewodniczący, Szanowni Panie i Panowie Radni, ja bym chciała tylko parę rzeczy usystematyzować. Na Mazowszu nie ma zakazu palenia węglem i drzewem, gdzie epatuje Pan Radny Traczyk, bardzo często takim stwierdzeniem. Pamiętajmy, że rozmawiamy o uchwale, która była zatwierdzona przez sejmik w 2017 r. Pamiętajmy również o tym, o tym też wspominał Pan Radny Augustyn, Pan Przewodniczący, że przyjmowana

była przez wszystkich w pełnej zgodzie. Wszyscy, którzy byli na sali, głosowali za tą uchwałą. I dlatego też dziwię się takim stwierdzeniom, że coś się tam komuś zależy na tym albo nie zależy. Tak, zależy nam na zdrowiu mieszkańców. Ja mam prośbę do Pana Radnego Traczyka, żeby jak już mówi o innych radnych, to mówił z szacunkiem. Naprawdę Szanowni Państwo, szanujmy się nawzajem. Nie godzi się, żeby radny wojewódzki w taki sposób mówił o innym radnym wojewódzkim. A Pan Marszałek Adam Struzik jest też radnym wojewódzkim. To taka moja prośba, tak trochę po kobiecemu. Szanowni Państwo, tu pod wątpliwość zostało również poddane to, że zmiany w jakikolwiek sposób, osłabienie uchwały antysmogowej nie będzie rzutowało na środki unijne. Szanowni Państwo, każde z województw w swoich regionalnych programach ma zapisany taki zapis, który zobowiązuje do tego, żeby była uchwała antysmogowa i żeby tej uchwały nie osłabiać. I wtedy od tego są uzależnione nasze środki w ramach termomodernizacji i odnawialnych źródeł energii. I to nie jest tak, że myśmy sobie tu wymyślili sami, tylko taki zapis był zasugerowany przez Komisję Europejską, zanim zostały zatwierdzone programy. To jest druga rzecz. Szanowni Państwo, u nas jeśli chodzi o to, to 57 stronie jest właśnie taki zapis, który zobowiązuje województwo do tego, żeby można było korzystać z tych środków. I Szanowni Państwo, jeszcze jedna rzecz. My mówimy dzisiaj o tym, żeby wymieniać kopciuchy, czyli nośniki energii, które najbardziej zanieczyszczają nam to środowisko i przez co chorujemy, albo zdarza się, że też umieramy. Pamiętajmy o tym, że funkcjonuje program "Czyste Powietrze". Oczywiście on był z początku omawiany, że jest niedoskonały, ale został trochę zmieniony. My również wychodząc naprzeciw trudnym sytuacjom tych, którzy są najbardziej zagrożeni na terenie województwa mazowieckiego, przygotowaliśmy uzupełnienie do tego programu. Jak Państwo zobaczycie w budżecie, jest program "Mazowsze dla ciepła", gdzie mamy zamiar dołożyć tym, których nie stać na wkład własny do "Czystego Powietrza", właśnie środki na wymianę tych najgorszych kopciuchów. Jeżeli dzisiaj będziemy się wycofywali z tych naszych zapisów uchwały antysmogowej, to przyznamy się do tego szczerze, że nie chcemy dbać o to czyste środowisko i o to, czym oddychamy. Więc ja do wszystkich Państwa bardzo apeluję o to, żebyśmy naprawdę racjonalnie przyjrzeni się temu, co nas otacza. Popatrzcie Państwo czasami wieczorem jak jest bardzo zimno, jak się ciężko oddycha, spacerując po naszych miastach. I druga rzecz, nie mogę się zgodzić z tym, że my nie powinniśmy dzisiaj myśleć też o mieszkańcach Mazowsza, którzy nie zdają sobie nawet z tego sprawy, jak wiele złego w naszych organizmach robi zanieczyszczone powietrze. I jeszcze raz bardzo proszę Szanowni Państwo, żebyśmy naprawdę tą dyskusję prowadzili merytorycznie, a nie z takimi odnośnikami ad persona. Bardzo Państwu dziękuję.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Bardzo dziękuję Pani Marszałek. Nie widzę dalszych zgłoszeń Radnych Sejmiku Województwa Mazowieckiego, dlatego teraz przejdziemy do przekazania głosu przedstawicielom organizacji, które chciałyby się w tej sprawie wypowiedzieć i ich reprezentantom. W pierwszej kolejności bardzo poproszę panią Weronikę Michalak Heal Poland Director Health & Environment Alliance (HEAL). Bardzo proszę Pani Weronika Michalak.

Czy Pani Weronika Michalak mnie słyszy?

Jeśli nie, zapytam jeszcze ponownie w dalszej kolejności, a teraz przekażę głos Panu Łukaszowi Adamkiewiczowi Fundacji Europejskiej Centrum Czystego Powietrza. Bardzo proszę.

Łukasz Adamkiewicz - Fundacja Europejskie Centrum Czystego Powietrza

Dziękuję Panie Przewodniczący.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Jeszcze tylko zatrzymam, ważna informacja dla wszystkich Państwa, zabierających głos. Konwent Sejmiku, ustalił na dzisiejszym posiedzeniu przed sesją, że czas Państwa

wypowiedzi jest, przeznaczylimy na Państwa wypowiedź 5 minut dla każdego prelegenta. Więc proszę trzymać się czasu. Ja będę o nim również przypominał. Bardzo proszę Pan Łukasz Adamkiewicz.

Łukasz Adamkiewicz - Fundacja Europejskie Centrum Czystego Powietrza

Dziękuję Państwu. Dziękuję jeszcze raz za możliwość wystąpienia przed szanownym gronem. Chciałem także podziękować szanownemu gronu za możliwość bardzo ważnej rzeczy pracy w zawodzie. Proszę Państwa, ja skończyłem studia doktoranckie na Politechnice Warszawskiej właśnie z wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie, gdzie już wiele lat temu dzięki Sejmikowi były granty dla młodych doktorantów i dzięki temu na początku, gdzie grant, gdzie stypendium wynosiło 400 zł, a dzięki właśnie temu projektowi samorządu było już normalne, jakby mogłem zostać w Polsce, mogłem podjąć pracę dalej w zawodzie, czyli zajmując się tym, czym teraz się zajmuję: pracą w Fundacji Europejskie Centrum Czystego Powietrza, gdzie wspieram m.in. samorządy w wiedzy, którą właśnie zdobyłem na uczelni i te zgony, które były podane właśnie 4 - 6000 w zależności od sezonu grzewczego, to jest m.in. moja praca i zespołu, która pokazuje jak zanieczyszczone powietrze szkodzi zdrowiu. Warto zaznaczyć tutaj Pani Marszałek, m.in. o tym mówiła, Pan Przewodniczący również, że to są tylko te część piramidy zgonów. Do tego dochodzą skutki zdrowotne typu hospitalizacje, ataki astmy, zwiększona ilość leków, więc jakby tego jest dosyć dużo. I ja apeluję o jedną rzecz, wydaje mi się, że to jest bardzo ważne. Ta uchwała antysmogowa działa od 2017 roku i to, co powiedział Marszałek Struzik jest bardzo ważne. Kotły pozaklasowe, czego dotyczy praktycznie ta uchwała antysmogowa, mają tak zwaną sprawność sezonową około 50%. Znaczą kotły, które są przygotowane do ogrzania domów w temperaturze -20 stopni, pracują parę tygodni, czasami w ogóle nie pracują w roku, więc mają bardzo niską sprawność. Co to oznacza językiem ludzkim, że jeśli ktoś kupuje 4 tony dla przykładu albo 15 kubików drewna dla ogrzania domu, no to 2 tony lecą z dymem, bo jest bardzo niska sprawność lub koło 8 kubików drewna leci z dymem. Więc ta uchwała antysmogowa służy przede wszystkim nie tylko ochronie zdrowia, co jest bardzo ważne, ale także ochronie portfela, czyli zamontowanie urządzeń sprawniejszych, wydajniejszych, które mogą spalać różne paliwa w tym także węgiel i drewno. Zatem mając już 5 lat na zrealizowanie tego celu wydaje mi się, że nie jest zasadnym przedłużenie go o kolejne elementy, tylko właśnie zachowanie tych zapisów w formie, w której są obecne i dbanie o zdrowie mieszkańców, ale także o ich portfele. I jeszcze raz dziękuję za możliwość zabrania głosu.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panu Łukaszowi Adamkiewiczowi. Mam informację, że Pani Weronika Michalak dołączyła do nas. Poproszę Panią Weronikę Michalak o zabranie głosu.

Widzę Panią Weronikę, ale jakby Pani mogła nacisnąć tutaj taki przycisk na tych kafelkach, które posiadamy z mówcami, przycisk zabrania głosu, to jest pierwszy po lewej stronie, wtedy będziemy Panią słyszeć. Teraz Pani nie słyszymy. Niestety nie słyszy chyba mnie Pani Weronika, więc przejdziemy do kolejnego mówcy. Bardzo proszę o zabranie głosu Panią Annę Dworakowską Polski alarm smogowy. Bardzo proszę 5 minut.

Anna Dworakowska - Polski Alarm Smogowy

Dzień dobry. Czy mnie słyszą?

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Tak, słyszą Panią bardzo dobrze.

Anna Dworakowska - Polski Alarm Smogowy

Bardzo dziękuję. Szanowni Państwo, no ja dzisiaj chciałam, w imieniu Polskiego Alarmu Smogowego, zaapelować do Państwa o odrzucenie rozpatrywanych dzisiaj petycji, zarówno tych dotyczących przedłużenia terminu zakazu dla użytkownika kopciuchów, jak i petycji dotyczącej programu ochrony powietrza. Przesuwanie wejścia w życie przepisu, który obowiązuje już no od 2 tygodni, bo od początku 2023 roku, to byłoby po pierwsze psucie prawa, a po drugie miałyby szereg negatywnych skutków. I o tych skutkach jako, ja akurat mieszkam w Krakowie, więc jako mieszkanka Małopolski mogę Państwu opowiedzieć, bo warto spojrzeć na to, co się stało właśnie w Małopolsce po tym, gdy Prawo i Sprawiedliwość przełożyło terminy zakazu użytkowania kopciuchów w naszym województwie. Otóż w Małopolsce widzimy gwałtowny spadek zainteresowania wymianą kopciuchów, bo po prostu ich użytkownicy poczuli się bezkarni. Przez wiele miesięcy Małopolska była na drugim miejscu wśród wszystkich województw, jeśli chodzi właśnie o liczbę wniosków o dotacje na wymianę kopciucha, które są składane w ramach programu czyste powietrze. I co się wydarzyło? Gdy rozpoczęły się konsultacje, odsunięcie w czasie zakazu kopciuchów w Małopolsce, województwo spadło na trzecie miejsce. Kiedy były te negatywne zmiany przegłosowywane przez Prawo i Sprawiedliwość, nasze województwo spadło na czwarte miejsce, później na piąte miejsce, a dziś otrzymaliśmy najświeższe dane z programu czystego powietrza i Małopolska jest na szóstym miejscu. Więc ze smogowego lidera, który całkiem nieźle sobie radził z wymianą kopciuchów, Małopolska stała się takim przeciętniakiem i tego nie życzę Mazowszu, bo Mazowsze z kolei utrzymuje się od kilku miesięcy na miejscu drugim w tym rankingu. Więc widzimy, że przepisy antysmogowe mogą mobilizować do działania, do wymiany kopciuchów na nowoczesne i efektywne ogrzewanie. I apelujemy, żeby tego nie psuć po prostu. I tak tutaj słyszeliśmy Pan Radny Traczyk mówił, że jest zakaz palenia węglem i drewnem. Nie, nie ma takiego zakazu. Uchwała antysmogowa, o której teraz rozmawiamy, nie zakazuje palenia węglem i drewnem, można to robić w kotłach automatycznych. Można to też na Mazowszu robić w kotłach zasypowych, tylko te kotły muszą spełniać klasę piątą lub klasę ekoprojektu. To muszą być kotły w miarę nowoczesne, które po prostu emitują mniej zanieczyszczeń niż kopciuchy. Co do tego papierka, o którym mówił Radny Traczyk, to chciałam Pana Radnego uspokoić. Jeżeli ktoś nie ma certyfikatu, a jego kominek rzeczywiście spełnia wymagania ekoprojektu, wystarczy napisać do firmy. Firmy wiemy, że dosyłają tego typu rzeczy. I teraz co najważniejsze, do tych kotłów, które można używać, które są zgodne z uchwałą antysmogową, można dostać dotację. Bo czasami słyszymy, zresztą czytamy w tych petycjach, że ludzie nie mają pieniędzy na wymianę ogrzewania. Proszę Państwa, po reformie w programie czyste powietrze można dostać od 7 do 20 000 na kocioł na biomasę w zależności od tego, jaki to jest kocioł i na jakim poziomie zamożności się znajdujemy. Podobną dotację, więc od 7 do 20 000 możemy dostać na instalację rozprowadzającą ciepło. Więc trudno powiedzieć, że argument, że ludzi nie stać na wymianę jest zasadny. Naprawdę dotacje czekają, wystarczy na nie, po nie sięgnąć. I na koniec chciałam podkreślić, że właśnie namawianie ludzi do pozostania przy kopciuchach jest działaniem na ich szkodę, bo oni często nie wiedzą, że spalanie węgla w kopciuchu, czy drewna w kopciuchu, jeśli muszą je kupić, to jest jedna z najdroższych metod ogrzewania. Nawet jeśli weźmiemy pod uwagę rządowe dopłaty. Te kotły po prostu są nieefektywne. Często sprawność takich kopciuchów to jest jedynie 50 - 60%. To znaczy, że duża część opału, który do niego wrzucamy po prostu się marnuje i nie idzie na ogrzewanie naszego mieszkania. Tego ludzie często nie wiedzą. Dlatego zamiast wydłużać terminy i próbować no ryzykować też utratę potężnych środków unijnych i wydłużać terminy uchwały antysmogowej uważamy, że władze lokalne, władze gminne, powiatowe, władze wojewódzkie przede wszystkim powinny edukować mieszkańców i pokazywać, że ta transformacja w tym jak ogrzewamy domy jest dla ich dobra, bo często mieszkańcy po prostu o tym nie wiedzą. Pomagać w przejściu tej zmiany w pozyskaniu dotacji na wymianę ogrzewania na ocieplenie domu, na dostosowanie do uchwały antysmogowej. Bo właśnie dzięki wdrożeniu uchwały antysmogowej, Ci mieszkańcy, którzy zrezygnują z kopciuchów, będą mniej płacić za ogrzewanie, będą mieszkać w bardziej

komfortowych warunkach, a z kolei wszyscy mieszkańcy Mazowsza będą po prostu mieć czystsze powietrze. Dziękuję bardzo. I jeszcze raz apeluję o odrzucenie dzisiejszych petycji, dotyczących zmian w uchwałach antysmogowych i programie ochrony powietrza.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Bardzo dziękuję Pani Annie Dworakowskiej z Polskiego Alarmu Smogowego za zabranie głosu i trzymanie się czasu wyznaczonego dla mówcy.

Kolejnym mówcą będzie Pani Magdalena Młochowska, dyrektor koordynator do spraw Zielonej Warszawy z Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy. Bardzo proszę, Pani Dyrektor. Czy Pani Dyrektor Młochowska mnie słyszy?

Niestety nie słyszę tutaj Pani Dyrektor Młochowskiej, więc później również zapytamy. W takim razie przechodzę do kolejnego mówcy. Bardzo proszę Pani Agnieszka Warso-Buchanan radczyni prawna Fundacja ClientEarth Prawnicy dla Ziemi, bardzo proszę.

Agnieszka Warso-Buchanan - Fundacja ClientEarth Prawnicy dla Ziemi

Dzień dobry Państwu. Czy mnie słyszać?

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Bardzo dobrze Panią słyszać.

Agnieszka Warso-Buchanan - Fundacja ClientEarth Prawnicy dla Ziemi

Dzień dobry jeszcze raz. Dziękuję bardzo za zaproszenie i za udzielenie mi głosu. Cóż, ja mogę tylko podkreślić słowa, które przede mną przedstawiła Państwu i argumenty przedstawione przez przedstawicielkę Polskiego Alarmu Smogowego. Ja chciałam Państwu jeszcze do tego wszystkiego dodać taki aspekt prawny, ekonomiczny i dotyczący bezpieczeństwa energetycznego. Jak już zostało powiedziane na tej sesji, Polska w tym niestety Mazowsze od lat nie przestrzegają obowiązujących nas wszystkich przepisów dotyczących poprawy jakości powietrza. To ma wpływ, oczywiście i będzie miało jeszcze większy wpływ, jak już zostało wskazane na środki unijne, które są przekazywane Polsce i poszczególnym regionom na transformację energetyczną. W tym konkretnie na termomodernizację, na wymianę źródeł ciepła. Zmiany i jakiegokolwiek zaniżanie standardów i terminów dochodzenia do poprawy jakości powietrza i ograniczenie, spowalnianie tempa wymiany tzw. kopciuchów, będzie miało oczywiście wpływ nie tylko na środki unijne, które są przekazywane regionom, ale także będzie powodowało, że obywatele, którzy ponoszą skutki oddychania toksycznym powietrzem, będą pozywali, będą pozywali władze w tym samorządowe za właśnie skutki oddychania tym zanieczyszczonym powietrzem, który nie spełnia norm jakości powietrza. Dlatego apeluję, żebyście Państwo Radni absolutnie odrzucili dzisiaj te wszelkie petycje i nie głosowali za obniżeniem standardów i spowalnianiem tempa wymiany kopciuchów. Jednocześnie chciałabym podkreślić, że wymiana źródeł ciepła oraz termomodernizacja i odchodzenie od spalania paliw stałych, opłaca się obywatelom nie tylko ze względu na ochronę zdrowia, nie tylko na ich kwestie ekonomiczne, ale także ze względu na ich bezpieczeństwo energetyczne. Co właśnie pokazała wojna w Ukrainie, czego doświadczaliśmy wszyscy i nadal doświadczamy. I pytanie jest, czy będzie nas stać nadal jako państwo, jako władze samorządowe, abyśmy dopłacali do spalania paliw stałych, które po prostu nas trują i są nieekonomiczne. To, co chciałam podkreślić to, żebyście Państwo mieli w pamięci, że tymi grupami, które są najbardziej narażone na zanieczyszczone powietrze, to są nasze dzieci, których ilość chorująca na astmy w ostatnich okresach wzrasta w tempie zastraszającym. To są osoby starsze, które chorują na choroby serca, a także kobiety w ciąży, które wielokrotnie doświadczają skutków zanieczyszczonego powietrza. Biorąc pod uwagę te argumenty, które przedstawiłam zarówno prawne, ekonomiczne, jak i te zdrowotne, apeluję do Państwa o odrzucenie tych petycji i utrzymanie w mocy obowiązującej uchwały. Dziękuję bardzo.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Pani Agnieszce Warso-Buchanan. Bardzo proszę o zabranie głosu Pana Piotra Siergieja, Organizacja Warszawa Bez Smogu.

Czy Pan Piotr Siergiej mnie słyszy?

Niestety nie słyszę Pana Piotra, dlatego przejdziemy jeszcze raz do pierwszego mówcy, Pani Weroniki Michalak HEAL Poland Director (Health & Environment Alliance (HEAL)). Czy Pani Weronika Michalakach mnie słyszy?

Weronika Michalak - Health & Environment Alliance (HEAL)

Tak, dzień dobry słyszę. Przepraszam bardzo, ja mam problemy techniczne.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Oddaję Pani głos 5 minut.

Weronika Michalak - Health & Environment Alliance (HEAL)

Dziękuję bardzo. W między czasie widzę, że Pan Piotr Siergiej również dołączył do spotkania, więc chyba mamy ten sam przypadek rozłączania. Bardzo serdecznie dziękuję za umożliwienie zabrania głosu podczas dzisiejszej sesji. Proszę Państwa, ja z uwagą słucham różnego rodzaju argumentów. Jestem osobą, która zajmuje się zdrowiem publicznym z punktu widzenia czynników tych środowiskowych, czyli m.in. zanieczyszczeń powietrza. Wielokrotnie zostało już dzisiaj podkreślone i zauważone, że chodzi tak naprawdę o nasze zdrowie. Śledząc to w skali również międzynarodowej, ponieważ nasze biuro znajduje się w Brukseli i nie tylko w Polsce zajmujemy się kwestiami wpływu tych negatywnych czynników na zdrowie, ale też w kontekście różnych krajów i różnych działań, musimy mieć świadomość, że zawsze, jeżeli o to zdrowie walczymy, to znaczy mówimy, żeby zaprzestać jakichś praktyk, które po prostu powodują, że jak powiedziała moja przedmówczyni, Pani Agnieszka Warso-Buchanan, które powodują, że chorujemy, że nasze dzieci zapadają na różnego rodzaju bardzo poważne schorzenia, często już są to choroby przewlekłe nabywane w wieku dziecięcym, włączając w to nowotwory, włączając w to oczywiście te szybujące absolutnie wskaźniki dotyczące astmy, alergii, różnego rodzaju uszkodzenia ciała, z których często sobie nie zdajemy sprawy. Bo nam się wydaje, że jak oddychamy zanieczyszczonym powietrzem, to cierpią tylko nasze płuca. To jest taka bardzo pozorna diagnoza, która zupełnie nie jest zgodna z prawdą, ponieważ choroby układu krążenia są głównie kojarzone z wpływem zanieczyszczonego powietrza, ale jeśli analizujemy takie kwestie i chcemy wprowadzić jakieś rozwiązania prawne, które pomagają nam w zwalczeniu problemu, tak jak w przypadku omawianego tematu uchwała antysmogowa, to zawsze się znajdują przeciwnicy. I to jest normalny proces, zawsze będą osoby, które stwierdzą nie, nie róbmy tego, bo coś tam. Oczywiście pierwszą grupą będą osoby, które będą starały się stoperdować ten temat ze względu na własny partykularny interes, na własne zarobki. To będą różnego rodzaju producenci różnych sprzętów. Druga grupa to będą osoby, które no niestety mogą mieć jakieś umocowania, jakby myślą w inny sposób i dla nich to zdrowie nie jest kluczowe i nie chcą powiedzieć ideologiczne, ale no myślą zupełnie inaczej i może to zdrowie nie jest dla nich najważniejsze. I to jest jakby to, o czym rozmawiamy i to, że rozmawiamy to jest normalne. Natomiast niezwykle ważne jest to, żebyśmy naprawdę zrozumieli, że to, o czym mówimy, wpłynie na zdrowie nas wszystkich, na zdrowie naszych dzieci, którego to sobie życzymy najczęściej składając życzenia w pierwszej kolejności, życzymy zdrowia. I wydaje się, że torpedowanie uchwały antysmogowej no jest zaprzeczeniem naszego takiego nie wiem, podkreślania tego, jak to zdrowie jest ważne. Mamy okazję teraz dokładnie w tym momencie zawalczyć o czystsze powietrze dla regionu. Powietrze w Polsce jest jednym z najbardziej zanieczyszczonych, jakby Polska jest jednym z najbardziej zanieczyszczonych obszarów pod kątem jakości powietrza w Europie. Często stoimy na podium, więc kiedy mamy podjąć ambitne działania, jak nie teraz. Rozumiem, że sytuacja jest skomplikowana,

mamy również kryzys energetyczny, ale do tego też nawiązała moja przedmówczyni, tłumacząc to zagadnienie. Więc no nie traćmy czasu i skupmy się na tym, żeby po prostu sprawić, że wdrażane rozwiązania są skuteczne, nie są opóźniane, bo będziemy na tym cierpieć wszyscy. I oprócz tych kosztów typowo zdrowotnych, które polegają na tym, że się leczymy, że cierpimy. Oczywiście jest tu również nieuwzględniane w rozmowie koszt zewnętrzny, koszt gospodarczy, utrata produktywności, mniej liczb pracujących, potrzeba opieki nad chorymi dziećmi. To jest wszystko to, co też się przekłada w skali lokalnej czy globalnej na naszą gospodarkę i o tym często zapominamy. Więc jak najbardziej z punktu widzenia zdrowia i z punktu widzenia organizacji, która współpracuje z ekspertami i ekspertkami ochrony zdrowia, apeluję o odrzucenie tej petycji i wszelkich podobnych, bo to się będzie zdarzać. Tylko po prostu zastanówmy się, co nam tak naprawdę to da i jak to wpłynie na nasze zdrowie, zwłaszcza naszych dzieci, co jest też zostało podkreślone. I bardzo proszę Radnych, żeby nie głosowali również za spowalnianiem walki o czyste powietrze, ponieważ jesteśmy w wyjątkowo trudnej sytuacji na tel innych krajów europejskich. Mamy liczne dowody na to, jak to wpływa na zdrowie i życie nas wszystkich. Bardzo dziękuję za udzielenie głosu.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Bardzo dziękuję Pani Weronice Michalak. A teraz o zabranie głosu bardzo proszę Pana Piotra Siergieja, Organizacja Warszawa Bez Smogu.

Piotr Siergiej - Warszawa Bez Smogu

Dzień dobry. Czy jestem słyszany?

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Jest Pan słyszalny, ale trochę słabo, jakby może bliżej do mikrofonu.

Piotr Siergiej - Warszawa Bez Smogu

Dziękuję bardzo za udzielenie głosu. Panie Przewodniczący, Szanowni Państwo Radni, w 2017 roku uchwała antysmogowa została przyjęta jednomyślnie przez Sejmik Województwa Mazowieckiego i za to chciałem podziękować Radnym Prawa i Sprawiedliwości, Platformy Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego. To był piękny moment w polityce, kiedy czyste powietrze połączyło różne ugrupowania, które niekoniecznie mają wspólne interesy, więc tutaj to było bardzo budujące dla nas, dla mieszkańców województwa. Liczyłem na to, że to wsparcie dla walki z czystym powietrzem wciąż będzie utrzymane, tak jak to było w roku 2017. Padło już bardzo wiele argumentów za tym, dlaczego czyste powietrze jest ważne. Ja podam jeszcze kilka. Jednym z nich, to jest zdrowie. O zdrowiu, już mówiono sporo. Podam przykład miasta Krakowa, w którym obowiązuje uchwała antysmogowa od roku 2019, która znacząco przełożyła się na poprawę jakości powietrza. Pyły zawieszony stężenia spadły o 45%. O ile procenty niewielu ludziom coś mówią, czy stężenia pyłów zawieszonych też być może ludziom niewiele mówią, no ja się powołam na badania profesor Czarnobilskiej z Uniwersytetu Jagiellońskiego z Krakowa, która w ciągu 10 lat pomiędzy rokiem 2008 a 2018, czyli wtedy, kiedy ta wymiana kopciuchów najmocniej, najdynamiczniej trwała w Krakowie, sprawdziła, uwaga, 75 000 dzieci, zdrowie 75 000 dzieci. I co się okazało? W roku 2008 w Krakowie 22% dzieci było dziećmi z objawami astmy. W roku 2018, 10 lat później tylko 9%. Jeszcze raz, odsetek dzieci astmatycznych w Krakowie spadł z co czwartego dziecka do co dziesiątego dziecka. Jest o co walczyć, naprawdę jest o co walczyć, to jest zdrowie naszych dzieci, to jest zdrowie nas samych, naszych wnuków czy naszych starszych osób. Pamiętajmy o tym, zastanawiając się nad tym czy czyste powietrze ma znaczenie. Tak oczywiście ma znaczenie. Wiem, że to jest tak oczywiste, że wydawałoby się, że nie trzeba tego powtarzać, jednak, słysząc głosy niektórych radnych na dzisiejszej sesji myślę, że wciąż warto o tym mówić. I drugą rzeczą, o której chciałbym wspomnieć, są pieniądze, bo jeśli nie zdrowie, no to może pieniądze. Argumenty są dosyć oczywiste.

Krajowy program odbudowy 3 000 000 000 EUR przeznaczone na termomodernizację domów. Te pieniądze są wyłącznie na termomodernizację domów, czyli na poprawę jakości życia, na zmniejszenie rachunków i poprawę jakości powietrza. Natomiast te pieniądze, wypłacenie tych pieniędzy z KPO jest uwarunkowane antysmogowymi działaniami naszego kraju, w tym uchwałami antysmogowymi, czyli ich ewentualnym osłabieniem. Dodatkowo zmiana uchwały antysmogowej będzie oznaczać również to, że nie będzie pieniędzy na wsparcie, na efektywność energetyczną budynków publicznych po prostu. W naszych gminach Mazowska może nie być pieniędzy na ocieplenie remizy, domu kultury, przychodni czy Urzędu Gminy. Bo tych pieniędzy po prostu nie będzie, ponieważ możemy się zdecydować na osłabienie uchwały antysmogowej. I to jest argument finansowy, o którym warto pamiętać, bo o te pieniądze ludzie będą chcieli aplikować i gminy również. I ostatnia rzecz już nie planowałem tego, no ale muszę się do tego odnieść do wypowiedzi Pana Radnego Traczyka, który mówił o tym, że może lekceważąco wypowiadał się o certyfikatach, o dokumentach jako mówiąc o jakichś papierkach. Proszę Państwa, ja jestem mieszkańcem tego województwa, który przestrzega prawa, który jest podmiotem prawa, które Państwo jako Radni stanowią w tym Pan Radny Traczyk, stanowi prawo, którego ja jako obywatel tego województwa przestrzegam. Jak ja jako obywatel mam rozumieć osobę stanowiącą prawo, która mówi o prawie jak o jakiś papierkach? Jest to dla mnie absolutnie nie do pojęcia. To jest sytuacja, w której osoby stanowiące prawo lekceważą to prawo, więc nie będzie poważnego traktowania prawa w Polsce, jeżeli ktoś kto stanowi prawo lekceważąco się o tym prawie wypowiada. Bardzo dziękuję za możliwość wypowiedzenia się.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Bardzo dziękuję Panu Piotrowi Siergiejowi organizacja Warszawa Bez Smogu. A o zabranie głosu poproszę zastępcę dyrektora biura ochrony powietrza i polityki klimatycznej Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy Pana Kisiela, tylko nie mam tu imienia podanego. Bardzo proszę.

Czy zastępca dyrektora biura ochrony powietrza i polityki klimatycznej miasta stołecznego Warszawy mnie słyszy?

Nie słyszy mnie chyba. W takim razie przejdziemy dalej. Bardzo proszę o zabranie głosu Pana Krzysztofa Woźniaka Polskie Forum Klimatyczne.

Krzysztof Woźniak - Polskie Forum Klimatyczne

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący, Panie Marszałku, Szanowni Państwo Radni i zgromadzeni goście. Nazywam się Krzysztof Woźniak, jestem przedstawicielem Polskiego Forum Klimatycznego, a więc organizacji zarejestrowanej w KRS. Jestem w tym stowarzyszeniu specjalistą od, zresztą dyplomowanym specjalistą od klimatu, energii i zasad zrównoważonego rozwoju.

Proszę Państwa, na początek chciałbym w imieniu Polskiego Forum Klimatycznego Państwa Radnych ostrzec, że Państwo są poddawani permanentnej manipulacji.

Podam przykłady. Ja jestem również z Małopolski i zmiana uchwały antysmogowej w Małopolsce została przegłosowana głosami radnych PiS oraz PSL, nie tylko PiS.

Również taka uchwała antysmogowa została zmieniona w województwie łódzkim i było to głosami radnych PiS i PSL, a większość radnych Koalicji Obywatelskiej wstrzymała się od głosu. Także warto mieć pełną wiedzę o tym, tak, żeby Państwo mogli również dobrze zdecydować.

Druga rzecz jest taka, że to straszenie utratą pieniędzy. Proszę Państwa, nie ma takiego zapisu, że nie można łagodzić uchwały antysmogowej albo nie można zmieniać uchwały antysmogowej. Jest tylko zapis, że trzeba dotrzymywać terminów, które są ujęte w uchwale antysmogowej. Jeżeli Państwo zmieniają uchwałę antysmogową, jeżeli Państwo zmieniają

terminy uchwały antysmogowej i ich dotrzymanie te zmienione terminy, to warunek ten nadal będzie spełniony.

Myślę, że może również dlatego te dwa wcześniejsze województwa pozmieniały te daty i się wcale tego nie bały. Najważniejsza rzecz jest taka, że obecne uchwały antysmogowe powinno się zmieniać dlatego, że ich głównym celem wcale nie jest ochrona zdrowia, ochrona powietrza itd. Ich głównym celem jest marketing, sprzedaż urządzeń najczęściej importowanych urządzeń. Po prostu wyciąganie pieniędzy od ludzi, to jest główny cel uchwał antysmogowych.

I edukacja o tym, jak pieniądze wydać, to nie jest żadna edukacja ekologiczna.

Proszę Państwa, gdyby i teraz to mówię do wszystkich, którzy mówią, że ratują zdrowie, że ratują życie ludzi, do tych wszystkich matek, których dzieci chorują tych, którzy widzą dym z oknem i ich dusi. Proszę Państwa, jeżeli chcą rzeczywiście dbać o zdrowie swoje swoich bliskich i swoich mieszkańców, to dlaczego nie wdrożą uchwały o prawidłowym spalaniu. Uchwała o prawidłowym spalaniu mówi tak, że w każdym, nawet w starym piecu można natychmiast przestać kopać z komina. Jest to bezkosztowe dla mieszkańców, no ale wtedy spadłaby sprzedaż urządzeń, prawda.

Więc da się to zrobić i to da się to bardzo szybko zrobić. Ta uchwała o prawidłowym spalaniu, przewiduje nie tylko edukację o tym, jak palić bez dymu, ale również przewiduje kary dla tych, którzy będą palić z dymem. Sprawdzenie tego jest o wiele łatwiejsze niż np. sprawdzenie tego, czy ktoś pali śmieciami, czy nie. Bo jak leci dym z komina, to jeszcze nie wiadomo, czy pali śmieciami, czy dymi paliwem legalnym. Proszę Państwa, w przypadku uchwały o prawidłowym spalaniu, wydobywanie się gęstego dymu z komina od razu oznacza, że ktoś ją łamie, jeżeli ktoś taki dostanie mandat i na drugi dzień będzie kopał, znów dostanie drugi mandat, długo tego nie wytrzyma. Także to jest bardzo szybkie działanie i to działanie jest możliwe.

Właśnie i dlatego chciałbym zapytać np. Pana Przewodniczącego Strzałkowskiego, który mówi, że właśnie, że bardzo, bardzo chciałby chronić życie ludzi itd. Czy on wie o tym, że w 2019 roku do Mazowieckiego Urzędu Marszałkowskiego, tak jak do wszystkich urzędów w całej Polsce trafiła ta uchwała, trafiła ta uchwała z prośbą o rozpatrzenie jej i o włączenie jej właśnie, właśnie w antysmogowe działania. Dodam jeszcze, że ludzie, którzy dymili, a przestaną dymić, mają od razu około 30% tańszą energię, ponieważ ten dym po prostu spalają i zamieniają na energię. A więc w czasach kryzysu ekonomicznego, kryzysu energetycznego jest to działanie, jak najbardziej pożądane. Także proszę Państwa, Polskie Forum Klimatyczne rekomenduje zmiany, tak żeby nie było takich przepisów, których się nie respektuje albo, żeby nie karać ludzi za to, że nie mają pieniędzy, ale jednocześnie z bardzo szybkim i to, i to bardziej restrykcyjnym działaniem, bo uchwała o prawidłowym spalaniu jest bardziej restrykcyjna, ponieważ ona pozwala natychmiast nakładać mandaty na tych, którzy po prostu kopcom z komina. Tego się można pozbyć z dnia na dzień. Rekomendujemy oczywiście, żeby zmieniać te daty z tym właśnie warunkiem. Bardzo dziękuję i życzę powodzenia.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo.

Wobec wyczerpania się mówców, bo niestety przedstawiciele miasta chyba mają problem z dotarciem.

Jan Zapora

Przepraszam jeszcze Jan Zapora jest zgłoszony.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Tak, jest rzeczywiście Pan Jan Zapora - Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece. Bardzo proszę.

Jan Zapora - Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece

Dzień dobry. Dziękuję za możliwość zabrania głosu. Witam Państwa serdecznie. Jan Zapora. Ja chciałbym tutaj się odnieść. Słucham dzisiaj Państwa bardzo mocno od samego początku i czasami jest mi ciężko zrozumieć to, co słyszę, bo cały czas straszenie ludzkim zdrowiem, matkami, dziećmi, tak naprawdę nie mając konkretnych badań na podparcie, tylko tak rzucenie bym powiedział hasła takiego, że to wszystko szkodzi. Tak naprawdę na Mazowszu, Pani Ewa Orzełowska dzisiaj powiedziała, że nie ma żadnych zakazów. Ja chciałbym zwrócić uwagę, że program ochrony powietrza, czyli POP Mazowiecki, zakazuje corocznie od kwietnia do końca roku, czyli 8 miesięcy, na korzystanie z urządzeń biomasowych również spełniających ekoprojekt. Także nawet o których dzisiaj mówimy, że trzeba wymieniać na ekoprojektowe, bo jest niskoemisyjne, bo jest dużo bardziej ekonomiczne, bo jest zdrowsze, to nawet te urządzenia program ochrony powietrza zakazuje na 8 miesięcy w roku, co rok. Także nie wiem, czy to Państwa zdaniem jest zakaz całkowity, czy nie jest. Oczywiście zaraz ktoś powie, ale przecież to jeżeli jest jedynym źródłem grzewczym, to nie. Zgadza się. Tylko proszę wziąć pod uwagę jedną rzecz, że jeżeli ktoś ma do dnia dzisiejszego piec węglowy lub piec gazowy lub jakiś inny, to jest dopuszczone spalanie paliwa kopalnego, a nie odnawialnego źródła energii biomasy w urządzeniach nowej generacji spełniających ekoprojekt. Ja Państwu przypomnę, że dyrektywa unijna z 2015 r., którą wypracowała Unia Europejska, ona ma na celu ograniczyć emisję pyłów do takiego stopnia, żeby nie miało to większego znaczenia na ochronę środowiska, jak i na zdrowie ludzkie. Czyli ekoprojekt został przez Unię Europejską dopuszczony w takiej formie, żeby nie miał znaczenia na zdrowie, o którym tak mocno się podkreśla. Czyli te urządzenia spełniające ekoprojekt, mają tak niską emisję, że nie mają one większego wpływu na ich użytkowanie. A pomimo to, są wykluczane z obiegu i zakazywane. Dodam dla Państwa jeszcze jedną rzecz, że to my jako SKP zrobiliśmy badania, mamy ich trzy, które do Państwa przesyłaliśmy na benzoalfapiren w urządzeniach spełniających ekoprojekt, nawet na drewnie pozaklasowym, czyli bardziej wilgotnym. Wiedzą Państwo bardzo dobrze, że z tych urządzenia benzealfapirenu nie ma, które by miało wpływ na zdrowie. Było to robione w poprzednim Instytucie IHPW. On obecnie zmienił nazwę. Także nie straszylbym w ten sposób. Również chciałbym zaapelować do Państwa Radnych dzisiaj. To Państwo dzisiaj decydują o tym, czy Państwa wyborcy, czy całe społeczeństwo, czy Państwo pójdą za tym, żeby dopuścić spalanie biomasy w nowoczesnych urządzeniach spełniających ekoprojekt, czy Państwo będą dzisiaj za tym, żeby dbać o własne bezpieczeństwo energetyczne, czy Państwo Radni dzisiaj będą za tym, żeby nie likwidować własnego bezpieczeństwa energetycznego, jakie nam daje drewno kawałkowe spalane w nowoczesnych urządzeniach. O tym dzisiaj mówi petycja OSKP. To Państwo dzisiaj Radni decydują, co się zapisze, inni będą mogli to obserwować. Czy Państwo będą za, czy przeciw. Nie możemy tak łatwo, kiedy Unia Europejska nakazuje nam wymianę tych urządzeń na nisko emisyjne ekoprojektowe, mamy do tego pełne prawo przygotowane, dopuszczone przez Unię Europejską, sami sobie to zakazać i wykluczyć. Bardzo Państwa Radnych proszę o rozsądne przemyślenie i podejście głównie do tych naszej, jakby tutaj petycji, jeżeli chodzi o zmianę programu ochrony powietrza, bo jest to naprawdę sprawa kluczowa. Chciałbym jeszcze tutaj podkreślić jedną taką bardzo ważną sprawę.

Mówimy o wymianie urządzeń. 600 000 jest urządzeń, 50 000 zostało tylko wymienionych. Proszę Państwa, to jest wszystko spowodowane tym, że te programy są nie do końca dobrze przygotowane. Ja bym powiedział, że są błędne. Dlatego, że one uzależniają od jednego źródła grzewczego. Czyli, jeżeli ja bym chciał w tej chwili wymienić kopciucha na pompę ciepła, to w tej chwili nie mogę tak naprawdę po pierwsze, zostawić sobie kominka, który spełnia ekoprojekt i jest podpięty do sieci mojej jakby tutaj domowej, centralnego ogrzewania

lub jest rozprowadzone ciepło z tego kominka. Ja musiałbym najpierw zlikwidować to urządzenie, na które mnie namawiano. Czyli urządzenie, do którego byłem zmuszony przez uchwałę antysmogową, postąpiłem zgodnie z tą uchwałą antysmogową. Bo mój cel jest dbanie o ochronę środowiska i ja to chciałem czynić i robić i tak zrobiłem. Wymieniłem stary kominek na nowy i teraz chcę wymienić kolejny kocioł, żeby jeszcze bardziej zadbać o tą ochronę środowiska i w tej chwili, ja mam ograniczenie, bo żebym ja dostał dofinansowanie, to ja ten nowy muszę zlikwidować. Proszę Państwa, to jest coś nie tak. To jest coś nie tak. Proszę, żeby Państwo wzięli to poważnie pod przemyślenia.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Bardzo proszę już kończyć wypowiedź. Ostatnie zdanie.

Jan Zapora - Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece

Rozumiem, że muszę kończyć, bo pewnie jest to niewygodne. Ale proszę Państwa.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Nie dlatego. Dlatego, że tak się umówiliśmy, że każdy ma 5 minut.

Jan Zapora - Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece

Już kończę. Także są to bardzo istotne argumenty, bardzo ważne. Państwa Radnych jeszcze raz proszę, zadbajmy o własne bezpieczeństwo energetyczne. Mamy taką możliwość, nie niszcząc ochrony środowiska i jednocześnie dbając o zdrowie ludzkie, które jest tak ważne, mamy do tego przygotowane urządzenia. Także bardzo proszę o rozpatrzenie petycji ochrony powietrza bardzo pozytywnie. I dziękuję za możliwość zabrania głosu.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Bardzo dziękuję.

Bardzo, proszę o zabranie głosu przez Zastępcę Dyrektora Biura Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy. Bardzo proszę.

Jacek Kisiel - Urząd Miasta Stołecznego Warszawy

Dzień dobry Państwu. Jacek Kisiel. Ja w zastępstwie pani dyrektor koordynator ds. Zielonej Warszawy Pani Magdaleny Młochowskiej, chciałbym zabrać głos w imieniu miasta stołecznego Warszawy. Szanowni Państwo, my jako miasto stołeczne Warszawa od początku wspieramy zapisy uchwały antysmogowej. Chciałbym powiedzieć, że dostosowujemy się tutaj do nich i robimy wszystko, żeby wypełnić wszystkie zalecenia i wymagania, które są zapisane w tej uchwale. Gdy uchwała wchodziła w życie 2017 r., na terenie miasta stołecznego Warszawy, było około 15 000 bezklasowych urządzeń grzewczych. Zgodnie z wymogami uchwały, od stycznia tego roku, te urządzenia powinny być wyłączone z użytkowania. Jeżeli chodzi o najnowsze dane na ten moment, mamy ich w Warszawie na ten moment już mniej niż 6000. To oznacza, że od momentu, kiedy uchwała weszła w życie, ponad 9000 tych urządzeń udało się wymienić, wyłączyć z użytkowania. Część z tej liczby, to są nasze miejskie dotacje. Część z tej liczby, to są urządzenia wymieniane w naszym miejskim zasobie komunalnym. Koło 5000. Ale to oznacza też, że mieszkańcy sami i we własnym zakresie ponad 4000 takich urządzeń wymienili. Chciałbym podkreślić, że to się wszystko wydarzyło dzięki temu, że mieliśmy jasno zdefiniowane przepisy, jasno zdefiniowany cel, współpracę miasta stołecznego Warszawy z urzędem wojewódzkim, wspólne kampanie informujące, wspólne kampanie informujące także o korzyściach, jakie daje wymiana tych urządzeń. I ja mam wrażenie, że choć nie udało nam się wypełnić wszystkich zaleceń i jakby spełnić tego celu, to nadal uważam, że przy tych

przepisach, my będziemy dalej kontynuowali tę wymianę. I chcę powiedzieć, że widzimy też osoby uboższe, osoby dotknięte ubóstwem energetycznym. Staramy się nie zapominać także o nich. Stąd na przykład jako miasto stołeczne Warszawa przystąpiliśmy do wspólnego z rządem programu "Stop Smog", gdzie wymiana urządzeń klasowych jest połączona z termomodernizacją budynków. Także w programie "Czyste Powietrze", obecnie są zwiększone dla osób najuboższych, dotkniętych ubóstwem energetycznym jest zwiększona wysokość dotacji tak, żeby im pomóc nie tylko wymienić te urządzenia, ale także ocieplić swoje mieszkanie. Także podsumowując, chciałbym tutaj zgłosić jako miasto stołeczne Warszawa, przeciwko zmianom w uchwale, mazowieckiej uchwale antysmogowej.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

To wszystko?

Jacek Kisiel

Tak, dziękuję bardzo.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Poproszę o zabranie głosu przedstawicielkę stowarzyszenia Rodzice dla Klimatu, Panią Kamilę Kadzidłowską.

Czy pani Kamila mnie słyszy?

Pani Kamila Kadzidłowska ma problem z zabraniem głosu. W takim razie widzę, że zgłosił się Pan Radny Stefan Traczyk z głosem ad vocem po raz drugi w dzisiejszej dyskusji. Bardzo proszę Pan Radny Stefan Traczyk.

Stefan Traczyk

Dziękuję Panie Przewodniczący. Ja przepraszam, chciałem podziękować wszystkim obecnym i społecznikom, którzy się włączyli dzisiaj w tą dyskusję tego punktu. Myślę, że niektórzy nie mają doświadczenia i samorządowego i może to nie zabrzmiało, bo tam Pan Jan Zapora prosił o bardzo dobre głosowanie w sprawie tej uchwały o petycji. Jeżeli uznaje się petycję za zasadną, to w przypadku takiej treści tej uchwały, jeżeli się tą uchwałą przeczyta, to trzeba głosować przeciwko tej uchwale, wtedy się jest tak jakby za tą petycją. Jeszcze raz chciałbym wszystkim niezależnie od swoich poglądów, społecznikom, działaczom społecznym i organizacyjnym podziękować za dzisiejsze wystąpienia.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo. Jeszcze raz zapytam Panią Kamilę Kadzidłowską - Rodzice dla Klimatu, czy może zabrać głos? Czy mnie słyszy?

Pani Kamila wskazuje na to, że ma mały problem techniczny niestety. Zgłosił się również Pan Marszałek Adam Struzik. Bardzo proszę.

Kamila Kadzidłowska - Rodzice dla Klimatu

W razie czego już mogę też zabrać głos.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

To dobrze, to Pani Kamila Kadzidłowska - Rodzice dla Klimatu, a po niej Pan Marszałek Struzik.

Kamila Kadzidłowska - Rodzice dla Klimatu

Dziękuję bardzo. Przepraszam za problemy techniczne. Na wstępie chciałbym bardzo podziękować za głosy, które pojawiają się także w komentarzach. Jest mi bardzo niezręcznie

jako dorosłej osobie słuchać argumentów osób, które korzystają finansowo na odroczeniu przepisów, które mają pomóc nam tak naprawdę przetrwać kryzys zdrowotny, w którym się znajdujemy, bo tak Drodzy Państwo, jeżeli chodzi o jakość powietrza i całą gamę chorób, z którym się borykamy zarówno od życia płodowego, jak i najstarsze pokolenia, to możemy tutaj powiedzieć śmiało, że Polska jest w tym kryzysie. I gdybyśmy słuchali takich głosów, teraz jesteśmy rakotwórczym centrum Europy. Już teraz nasze dzieci najczęściej w sezonie smogowym chorują, czterokrotnie razy częściej chorują. Są badania, które mówią jasno. Polscy naukowcy, ludzie pracujący z dziećmi, które rodzą się z nowotworami, mówią o związku tego właśnie, jaka jest kondycja dzieci, które w życiu płodowym i już po urodzeniu, zmuszone są oddychać takim powietrzem. I naszym obowiązkiem jest zrobienie wszystkiego, żeby zadbać o jakość tego powietrza, bo my w żaden inny sposób nie jesteśmy w stanie przecież wyselekcjonować, kupić go na jakiś giełdzie. I mamy do tego mechanizmy. Jako Rodzice dla Klimatu jesteśmy można powiedzieć lobbystami za czystym środowiskiem, ale różnica między nami jako lobbystami, a lobbystami, takimi, którzy piszą tego rodzaju petycję jest taka, że my przeznaczamy nasze środki, żeby sprawić, że środowisko i zdrowie naszych dzieci i przyszłych pokoleń jest lepsze dla nas wszystkich, a państwo, którzy od lat odroczenie poprawę jakości powietrza w Polsce, korzystacie bardzo często z naszych pieniędzy po to, żeby dalej kumulować swoje własne zyski. Bardzo jest mi niezręcznie. Ja tylko powiem, że jako Rodzice dla Klimatu mamy kontakt ze Światową Organizacją Zdrowia, spotykamy się przy różnych okazjach. Mamy kontakt choćby z przewodniczącym konferencji klimatycznej ubiegłej kadencji w Glasgow, który też nas przestrzegł, że bardzo często będą się pojawiać w naszym kraju zwłaszcza tego rodzaju petycje i będzie to argumentowane tym, że wojna w Rosji, agresja Rosji na Ukrainę przecież, więc my nie możemy sobie pozwolić na to teraz, żeby zadbać o zmiany systemowe w sektorze energetyki i ciepłownictwa. I wręcz przeciwnie, my naprawdę nie możemy się temu poddawać teraz i powinniśmy zrobić wszystko, żeby nie przeciążać tego uzależnienia. Bo to jest tak, jak gdyby leczyć osoby uzależnione od narkotyków, dalej podając jej narkotyki tłumacząc, że jeszcze przez kilka lat tak róbmy. Nie. I jeżeli ta wypowiedź wybrzmiała trochę emocjonująco, to naprawdę ze względu na te poprzednie wypowiedzi, które słyszałam. I co jeszcze, Drodzy Państwo, niech to wszystko będzie bodźcem do działania, ale właśnie w drugą stronę. Są programy lokalne, które pomagają ludziom przejść w odchodzeniu od tych brudnych paliw, zwiększają się teraz dotacje. Być może należy pomyśleć o tym, żeby właśnie tutaj postawić na pomoc tym osobom, które same nie są w stanie sięgnąć po te fundusze. Być może z pomocą Eko-doradców można im pomóc, ale na pewno nie dosypywanie znowu oliwy do ognia, która bardziej roznieca jeszcze te problemy. I tutaj zarówno jako rodzic, jak i obywatelka bardzo apeluję o odrzucenie tej petycji. Dziękuję bardzo.

Marcin Podśudek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Bardzo dziękuję. I bardzo proszę Pan Marszałek Adam Struzik.

Adam Struzik - Marszałek Województwa Mazowieckiego

Szanowny Panie Przewodniczący, Wysoki Sejmiku, wysłuchaliśmy tutaj argumentów zarówno Radnych, jak i przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Ja chciałbym tylko wyjaśnić, bo też padały pytania, padały też powątpiewania, czy w jakikolwiek sposób można zmieniać zapisy, czy pogarszać warunki zapisane w uchwale antysmogowej. Tu jeden z panów przedstawicieli lobby kominkowego, czy też popierający właśnie te petycje twierdził, że przecież nic takiego się nie stanie. Otóż proszę Państwa, myśmy prowadzili proces negocjacji naszego programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Mazowsza. I ja Państwu zacytuję wprost, zresztą treść maila, którą otrzymaliśmy od naszego rządu, od Ministerstwa Rozwoju i zacytuję Państwu, żeby Państwo mieli świadomość i kierują to przede wszystkim do koalicji odpowiedzialnej za Mazowsze, odpowiedzialnej od wielu lat za rozwój naszego regionu, żeby wszyscy mieli świadomość, jak

to głosowanie, które za chwilę będzie, może mieć negatywny wpływ na wykorzystanie środków unijnych.

Cytuję "planujących możliwość wsparcia dotacyjnego dla inwestycji w efektywność energetyczną budynków publicznych, jest przyjęcie przez region programu ochrony powietrza zgodnego z art. 23 dyrektywy 2008/50WE i dodatkowo egzekwowanie zapisów uchwał antysmogowych w regionach, w których stosowane uchwały obowiązują oraz, podkreślam, nie wprowadzanie do tych aktów zmian niekorzystnych z punktu widzenia ochrony powietrza, w szczególności zmian polegających na łagodzeniu ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji lub odroczenia terminów wejścia w życie tych ograniczeń i zakazów".

I proszę Państwa, jeżeli chcemy się pozbyć pieniędzy unijnych, milionów euro na właśnie ten cel, jakim jest efektywność energetyczna, to głosujemy za tymi petycjami, które tak naprawdę służą właśnie temu celowi.

Jesteśmy świadkami jakiegoś obłędu, który powstał w ostatnim czasie. Do tego się używa oczywiście argumentów pod tytułem wojna, pod tytułem koszty ogrzewania, pod tytułem prawda nie ma węgla, można palić byle czym, byle nie oponami. Dochodzimy do tego, że właściwie to ogniska powinniśmy palić, tak.

Albo mówimy o rozwoju cywilizacyjnym, mówimy o elementarnej zasadzie dostępu każdego z nas do czystego powietrza, albo mówimy o zawracaniu cywilizacyjnym. Dlatego ja apeluję, bo nie apeluję do Radnego Traczyka, czy niektórych innych radnych, którzy sobie tego zrobili oręż polityczny, ale apeluję do większości w tym Sejmiku, do koalicji rządzącej, żeby po prostu te petycje odrzuciła. W związku z tym, abyśmy wszyscy zgodnie głosowali za przedłożeniem komisji, która oceniła tę petycję negatywnie. Dziękuję bardzo.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panu Marszałkowi. Bardzo proszę Pani Radna Dorota Stalińska.

Dorota Stalińska

Szanowny Panie Przewodniczący, Szanowni Państwo Radni, Szanowni Goście, bardzo się tu intensywnie i uważnie przysłuchuję tym wypowiedziom. Nie zabierałam wcześniej głosu, bo wydawało mi się, że nie ma takiej potrzeby i nadal chciałam powiedzieć, że jestem po tej godzinie bardzo zdziwiona, że my ponownie dyskutujemy o rzeczach, które są absolutnie oczywiste. Myśmy takie dyskusje toczyli parę lat temu, kiedy wprowadzaliśmy te ustawy antysmogowe. I w tej chwili to nagle wraca. My znowu chcemy się przekonać, dlaczego trzeba kopciuchy wymienić i szukać innych rozwiązań, żebyśmy mogli jakby normalnie żyć. Dla mnie dyskutujemy o rzeczach, które są absolutną taką oczywistą oczywistość. Cokolwiek chcemy dalej zrobić, jakkolwiek chcemy działać na rzecz rozwoju naszego kraju, naszego Mazowsza, musimy przede wszystkim żyć. A żeby żyć, musimy mieć czym oddychać.

Dlatego naszym zadaniem jest zrobienie wszystkiego, co w naszej mocy, aby to powietrze było jak najszybciej jak najczystsze i żeby zminimalizować tragiczne skutki tego potwornego zanieczyszczenia powietrza, które w tej chwili mamy. Dla mnie to jest powtarzam, oczywista oczywistość, że musimy głosować w tej chwili nad tym, żeby nie było żadnych możliwych ulg. Bo za chwilę się pokażą inne grupy, które z innych powodów uznają, że jeszcze troszkę mogą to powietrze zanieczyszczać. Nie, nikt nie ma prawa zanieczyszczać powietrza, doprowadzając do śmierci kolejnych ludzi. My musimy myśleć o następnych pokoleniach również. Dziękuję.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Pani Radnej Stalińskiej. Bardzo proszę Pani Marszałek Ewa Orzełowska.

Janina Ewa Orzełowska - Członek Zarząd Województwa Mazowieckiego

Szanowny Panie Przewodniczący, Szanowni Państwo Radni, ja tylko jedno sprostowanie, bez polemiki żadnej, bo tutaj Pan Jan Zapora powiedział, że jest zakaz w programie ochrony powietrza na 8 miesięcy. Tak Szanowni Państwo, program ochrony powietrza jest po to, żeby jeżeli są przekroczone alarmowe wskaźniki, to WIOŚ wtedy ogłasza alarm. I tak, jest taki zapis w programie ochrony powietrza, dotyczy to palenia w kominkach, ale rekreacyjnie. I ten zakaz dotyczy tylko takich instalacji, które nie są zabezpieczeniem ciepła dla poszczególnych mieszkańców Mazowsza. A dzieje się tak, dlatego że mieliśmy obowiązek przygotowania programu ochrony powietrza i mieliśmy również obowiązek przygotowania działań naprawczych. W związku z tym, taki zapis się znajduje. Ale pamiętajcie Szanowni Państwo, że to jest tylko wtedy, kiedy są poziomy alarmowe powyżej 35 dni przekroczone. I wtedy taki zakaz się pojawia. I tyle z mojej strony Szanowni Państwo. Ja zachęcam wszystkich Państwa Radnych do tego, żebyśmy naprawdę wsłuchując się w te wszystkie wypowiedzi z jednej i z drugiej strony zdecydowali się na to, aby te petycje zostały odrzucone. Dziękuję.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Pani Marszałek. Bardzo proszę Pan Radny Krzysztof Skolimowski.

Krzysztof Skolimowski

Panie Przewodniczący, Szanowni Państwo Radni, wsłuchując się w głosy dyskusji osób, które dzisiaj, znaczy naszych gości, muszę powiedzieć, że jest jeden wniosek, który z tego przebija, że program, który został przyjęty w 2017 r., powinien być stabilny i niezmienny. Dlatego, że jeśli zaczniemy bujać tą łódką, to do niczego dobrego nie doprowadzi. Natomiast widać wyraźnie, że pewna konsekwencja samorządu w zakresie walki o czyste powietrze powoduje to, iż coraz więcej osób się do tego programu dostosowuje i korzysta z różnych możliwości modernizacji swoich instalacji grzewczych na miarę naszej współczesnej wiedzy. Ja tutaj nie mogę się zgodzić z tezą, że my jako radni powinniśmy tylko słuchać tego, co inni mówią. My też musimy pełnić jednak pewną funkcję edukacyjną w stosunku do naszych mieszkańców, bo wiedza na temat powietrza 50 lat temu była zupełnie inna niż obecnie. I z tą informacją też musimy docierać, że ta nasza uchwała z 2017 r., to nie jest jakieś widzimisię radnych, tylko to jest pewna potrzeba co do której ówczynie panowała pełna zgoda naszego samorządu wojewódzkiego. I dzisiaj jedynie konsekwentne wdrażanie tego, jest właściwą ścieżką, która doprowadzi do poprawy jakości powietrza. I myślę, że też przekona tych, którzy dzisiaj się jeszcze wahają i liczą na to, że może my się z czegoś wycofamy.

Jak będziemy konsekwentni jako radni, to doprowadzimy do celu poprawy jakości powietrza na Mazowszu. Dziękuję bardzo.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panu Radnemu.

Wszystko wskazuje na to, a nie wskazuje na to. Bardzo proszę Pan Przewodniczący Ludwik Rakowski.

Ludwik Rakowski - Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panie Przewodniczący. Ja tak może już na zakończenie dyskusji, chciałbym tutaj zaapelować do zarządu województwa o przeprowadzenie być może po raz kolejny akcji informacyjnej, rozpoczynającej się od tego, że mazowiecka uchwała antysmogowa jak najbardziej obowiązuje. Została skarga prokuratura na nią przekazana do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, ale to w żaden sposób nie wpływa na obowiązywanie uchwały i zakładamy, że uchwała będzie obowiązywała, iż tutaj sąd oddali skargę prokuratora i też kampanię informacyjną zachęcającą do wymiany tych tzw. kopciuchów, przypominającą o

tym, skąd i jakie środki finansowe na ich wymianę można zdobyć. I może też warto byłoby pomyśleć nad zwróceniem się do rządu z prośbą być może o uproszczenie procedur otrzymywania dotacji, być może wprowadzenie procedur, które pozwoliłyby na wsparcie osób, w szczególności starszych, do których ta informacja dociera później albo w ograniczony sposób w wymianie tych kopciuchów tak, żeby maksymalnie to co się da uprościć, tak jak zresztą np. robiło to miasto stołeczne Warszawa, żeby przyspieszyć ten proces. Tak jak mówił Pan Marszałek, mamy wymienione kilkadziesiąt tysięcy tych pozaklasowych pieców, a mówimy o konieczności wymiany kilkuset tysięcy. Wydaje mi się proszę Państwa, że niezależnie od mniej lub bardziej szczęśliwych petycji, nie powinniśmy się tutaj, jak gdyby dać odwieść od głównego celu, jaki przecież tej uchwale przyświecał, czyli jak najszybszej poprawie jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego. Oczywiście w interesie wszystkich naszych mieszkańców, ale także przyszłych pokoleń. Dziękuję bardzo.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panu Przewodniczącemu za ten bardzo ważny głos podsumowujący w jakiś sposób tę długą dyskusję.

Szanowni Państwo, nie widzę dalszych zgłoszeń.

Został zgłoszony wniosek o przejście do drugiego czytania. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu uznaję, iż Sejmik wyraził zgodę na przejście do drugiego czytania.

Zanim rozpocznę procedurę głosowania, bardzo proszę wszystkich Państwa Radnych o skupienie i być może taką propozycję, byśmy sprawdzili kworum, bo dyskusja była dosyć długa, żeby nie było żadnych problemów technicznych, problemów natury, jakiś rzeczy, które jakby ewentualnie mogły rozproszyć Państwa Radnych i tego głosu Państwo by nie oddali, byśmy nie tworzyli później reasumpcji niepotrzebnych zupełnie, by Państwo wszyscy się dokładnie zastanowili w jakiś sposób chcą zagłosować, by później nie było tak, że podobnej sytuacji jak było to na poprzedniej sesji. W takim razie ja bardzo bym poprosił Państwa Radnych o jeszcze raz potwierdzenie kworum podczas tego głosowania. Podczas obrad sesji do tego głosowania.

Ja niestety nie mam wglądu do tego, jak Państwo Radni w momencie przekazują, dlatego poproszę służby Kancelarii Sejmiku by powiedziały, jak wygląda sytuacja właśnie z potwierdzaniem kworum, którzy radni jeszcze tego nie uczynili.

Laura Kaczyńska - Kierownik Biura Sesji Sejmiku

Jeszcze 7 radnych nie potwierdziło.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Czy można poprosić o nazwiska tych radnych?

Laura Kaczyńska - Kierownik Biura Sesji Sejmiku

Radny Czaplński, Radny Grodzki i Radny Góras.

Jeszcze Pan Radny Kudelski, Winiarski, Pan Radny Zabłocki.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Pan Kudelski jest nieobecny.

Laura Kaczyńska - Kierownik Biura Sesji Sejmiku

Pan Radny Zabłocki i Pan Radny Kowalski.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Zatem bardzo proszę jeszcze wymienionych Państwa Radnych o to, by potwierdzili kworum. Jak sytuacja wygląda w tym momencie?

Laura Kaczyńska - Kierownik Biura Sesji Sejmiku

Jeszcze Pan Radny Zabłocki, Pan Radny Czapiński, Pan Radny Kowalski i Pan Radny Grodzki.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Daliśmy trochę czasu Państwu Radnym, ale być może są jakieś innego rodzaju względy, dla których nie potwierdzają tego kworum. Ja już nie będę wnikał. W takim razie przechodzimy do procedury głosowania.

Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 824? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Jeszcze Pan Radny Góras, Rejczak. Już tylko Pan Radny Góras, Pan Radny Olszewski nie zagłosowali. I Pan Radny Góras jako jedyny. Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 25 Radnych, 9 Radnych było przeciw, 12 Radnych wstrzymało się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie petycji dotyczącej wydłużenia terminów przejściowych, obowiązywania przepisów uchwały nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, których następuje spalanie paliw, druk nr 824.

Przechodzimy do kolejnego punktu porządku obrad. Projekt uchwały w sprawie petycji stowarzyszenia "Zanim Powstanie Lotnisko CPK" dotyczącej wydłużenia terminów przejściowych, obowiązywania przepisów uchwały nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, druk nr 825. A o zabranie głosu bardzo proszę Panią Przewodniczącą Komisji Katarzynę Bornowską.

Katarzyna Bornowska

Szanowni Państwo, na podstawie stosownych przepisów ustawy o samorządzie województwa oraz ustawy o petycjach, komisja proponuje Państwu uchwałę, nieuwzględniającą petycji. Treść uchwały wraz z uzasadnieniem podlega doręczeniu stowarzyszeniu. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Mazowieckiego. Bardzo proszę o dwa czytania.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Bardzo dziękuję. Bardzo proszę o zabranie głosu Pana Radnego Stefana Traczyka.

Stefan Traczyk

Dziękuję Pani Przewodniczący. Ja chciałem się spytać, bo to już kolejna petycja, a do mnie sygnały dochodzą, ale nie wiem czy ktoś mi jest w stanie dzisiaj udzielić tej odpowiedzi na to moje pytanie, jeżeli chodzi o takie petycje tego typu. Bo do mnie sygnały dochodzą, że te petycje są tak naprawdę blokowane. Ja nie wiem, czy to jest blokowane na szczeblu Zarządu i po prostu my non stop dyskutujemy o tym samym przez jakieś takie działanie Zarządu Województwa Mazowieckiego. Trzeba się zastanowić, bo albo weźmy hurtowo te petycje rozpatrujemy albo nie blokujemy, że jednych rozpatrujemy, drugich nie. I dzisiaj też tak sobie był pomysł, żeby zdjąć z porządku obrad. Naprawdę ja bym prosił Zarząd o

traktowanie tych wszystkich organizacji. Ja bardzo często też mam tak samo, że przychodzą do mnie na dyżur radnego ludzie, którzy nie w pełni się zgadzają z moimi jakimiś poglądami. Natomiast trzeba równo wszystkich traktować. Tak że apeluję do Zarządu, żeby wszystkie te petycje nie blokować i rozpatrywać. Następną sprawą. Ja wiem, że... Ale tu przed chwilą to głosowanie pokazało, że jednak ochrona środowiska nie ma barw partyjnych. Ja wiem, że niektórym nie pasuje, że należę do Prawa i Sprawiedliwości, ja po prostu przekazuję głosy obywateli. I też się interesuję ochroną środowiska. I naprawdę sprawy z ochrony środowiska są bardzo mi bliskie. Staram się po prostu działać na rzecz Mazowsza. Ale mnie bardzo, bardzo boli, że jest jakaś uchwała o zakazie stosowania węgla i drewna na Mazowszu, obowiązuje jednak do tych instalacji, które nie mają tego "papierku" i te przepisy nie są egzekwowane. Mnie chodzi o to, żeby te przepisy były egzekwowane. Nie było tak, że po prostu zostało coś uchwalone parę lat temu i teraz się Zarząd... Znaczący nie, przepraszam, Panie Marszałku, ale tak to wygląda, że Pan Marszałek się po prostu miga. Ja naprawdę jak porównuję te zanieczyszczenie środowiska i te zagrożenie smogowe z poprzednich lat, a obecnie, to jednak te dane pokazują, że jednak jakieś działania Marszałek, Urząd Marszałkowski podejmuje. Jednak to zanieczyszczenie spada. I oczywiście jedni powiedzą, że to zasługa rządu, inni, że marszałka, ale są. Natomiast wygląda Panie Marszałku to wszystko tak, że Pan się najzwyczajniej miga. Po prostu narozrabiał Pan i teraz po prostu próbuje przedstawić to całkiem w innych barwach. Naprawdę, tak to można odnieść. Jeżeli chodzi tutaj te wszystkie, w poprzednim punkcie dużo padło argumentów i myślę, że to dotyczy tego punktu, że jest 600 000 urządzeń, w których spalanych jest węgiel, drewno lub inne kopaliny. I oczywiście jesteśmy za tym, żeby... Ja jestem osobiście za tym, żeby wymieniać te urządzenia. Natomiast nie może być tak, że traktujemy wszystkich tych ludzi, którzy mają urządzenia bardzo sprawne, nie mają "papierku", a jednocześnie uznajemy ich, że palą śmieciami. No nie. Po prostu, jeżeli ktoś pali suchym drewnem, odpowiedniej jakości węglem, to nawet to, że jeszcze nie zdążył, czy ma nowy dom i jakieś ma utrudnienia jeżeli chodzi o uzyskanie, czy dokonanie wymiany pieców, to nie możemy traktować tych ludzi jako przestępców. I dlatego też, ja w kwietniu ubiegłego roku proponowałem o przesunięciu tych, tych przepisów i traktowanie ludzi po prostu bardzo, bardzo poważnie, bo to są nasi obywatele i trzeba ich, trzeba ich traktować. Żeby nie przedłużać, bo faktycznie dzisiaj dużo dyskutowaliśmy na temat ochrony środowiska, ja chciałbym powiedzieć, że naprawdę musimy się pochylać. Oczywiście tu Przewodniczącemu Augustyniakowi dziękuję za to, że temat ochrony środowiska, czy temat uchwały antysmogowej jest bardzo często poruszany na komisjach i tam są dopuszczani też i różne społeczne głosy, natomiast no trzeba się głęboko zastanowić, żeby nie było tak, że my jako Mazowsze jesteśmy wskazywani palcem, że, że uchwalamy jakieś przepisy i później wszyscy udają, że nie ma tych przepisów albo udają, że to ich nie dotyczy. Dlatego też prosiłbym bardzo o głosowanie przeciwko tej uchwale, czyli być za petycją tej organizacji, która wypowiadała się w sprawie tej właśnie uchwały antysmogowej. Dziękuję bardzo. Pozdrawiam, miłego dnia życzę.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Bardzo proszę Pan Marszałek Adam Struzik. Czy Pan Marszałek mnie słyszy?

Adam Struzik - Marszałek Województwa Mazowieckiego

Panie Przewodniczący, może tylko 2 zdania. Od wielu lat zabiegamy o to, żeby poprawić jakość powietrza w naszym województwie. Mamy oczywiście w tym obszarze duże sukcesy. Nie jesteśmy sami, bo w tym kierunku pracują również wszystkie samorządy, też przedsiębiorcy, bo też dokonują w swoich przedsiębiorstwach często nowoczesnych, zastosowań nowoczesnych technologii, które poprawiają jakość powietrza, więc to jest nasze wspólne zadanie. Natomiast co do pańskich ocen i co do warstwy merytorycznej Panie Radny, pańskiej wypowiedzi, ja nie jestem w stanie się odnieść, bo jej nie rozumiem, po prostu nie rozumiem. To jest tak nielogiczne i przeciwstawne sobie, że pozostawiam Pana z tym głębokim przekonaniem, że ja za wszystko jestem odpowiedzialny. Dziękuję bardzo.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panu Marszałkowi. Bardzo proszę Pan Radny Krzysztof Strzałkowski.

Krzysztof Strzałkowski

Panie Przewodniczący, Wysoki Sejmiku z głębokim zażenowaniem wysłuchałem tyrady Pana Radnego Traczyka i absolutnie nie rozumiem o co Panu Radnemu chodzi. Bo zaczyna Pan, jesteśmy w punkcie, który dotyczy może Panu Radnemu to umknęło rozpatrzenia petycji, które w różnym zakresie dotyczą bądź to ograniczenia funkcjonowania, bądź to przedłużenia terminów szeregu uchwał związanych z jakością powietrza, bo nie tylko tej antysmogowej. Organem właściwym jest Sejmik, co żeśmy sobie rozstrzygnęli wcześniej. To, gdzie Pan Radny widzi tu rolę i winę zarządu. No na Boga. No proszę o zachowanie minimum obiektywizmu od osoby, jakby sprawującej funkcje kierownicze w administracji, no wymaga się chyba no jakby elementarnej zborności prawnej. No dziękuję bardzo.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panu Radnemu Strzałkowskiemu. Ja Szanowni Państwo od siebie dodam kilka słów również, bo przysłuchując się tej dyskusji, a szczególnie argumentom wskazującym na głosowanie przeciwko uchwale, niestety słyszę po raz drugi takie kwestie rozdarcia. Bo z jednej strony mówi się o tym, by Sejmik przesunął termin, lub rozpoczął pracę nad przesunięciem terminu wprowadzenia tej uchwały, a wśród tych argumentów padło, dlaczego to jest takie ważne, by tego nie robić. A z drugiej strony puszcza się oko, oko do mieszkańców, którzy są autorami tej petycji ze stowarzyszenia "Zanim powstanie lotnisko" w sprawie tego, iż się jest z nimi, a jednocześnie popiera się działania wskazujące na to, że za chwilę zostaną wywłaszczeni. Więc ja tego absolutnie nie rozumiem, a wręcz to potępiam dlatego, że to takie jest fałszywe bardzo, jeżeli się właśnie pokazuje tym ludziom, że się ich wspiera, a tak naprawdę robi się, wspiera się działania takie, które pokazują, że ci ludzie za chwileczkę stracą dobytek swojego życia, marzenia, nadzieję.

I są w bardzo dużej depresji. Bo ja się z nimi Szanowni Państwo z tymi ludźmi spotykam, z tymi ludźmi rozmawiam. A kiedy słyszę, że przedstawiciele partii politycznej, która im to zgotowała w tym momencie są ich obrońcami. To już niestety nasuwają mi się bardzo nieparlamentarne słowa na usta, których oczywiście wypowiedzieć nie zamierzam ze względów oczywistych. Dziękuję bardzo. Bardzo proszę Pan Radny Krzysztof Skolimowski.

Krzysztof Skolimowski

Panie Przewodniczący, Szanowni Państwo Radni, w mojej ocenie w tym przypadku myślę, że sprawa ewentualnych odszkodowań w całości, to jest sprawa spółki, która tę budowę planuje prowadzić. Natomiast my, już myślę, że po tej dzisiejszej dyskusji już ustaliliśmy jedno, że jesteśmy konsekwentni w tym kierunku, żeby ta uchwała antysmogowa, która obowiązuje tyle lat, obowiązywała dalej i żeby nasza konsekwencja w tym działaniu przekonywała ludzi do tego, że trzeba tę uchwałę wdrażyć. Natomiast no, żebyśmy przeprowadzili kolejną kampanię promującą tę uchwałę, pomysł Pana Przewodniczącego Rakowskiego jest bardzo dobry, bo tej edukacji nigdy za dużo. Tak że myślę, że problem akurat odszkodowań to jest problem, który jest po stronie rządu i spodziewam się, że Pani Minister jak nam prześle odpowiedź na nasze stanowisko, to zaproponuje tutaj dobre rozwiązania, które uwzględnią w kwocie odszkodowań, także kwestie związane z ewentualną modernizacją tych instalacji grzewczych, które mieszkańcy zamieszkujący tą strefę ewentualnego wysiedlenia poniosą. Dziękuję.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panu Radnemu Skolimowskiemu. Nie widzę dalszych głosów w dyskusji, dlatego informuję, że został zgłoszony wniosek o przejście do drugiego czytania. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu uznaję, iż Sejmik wyraził zgodę na przejście do drugiego czytania.

Przystępujemy zatem do głosowania. Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 825? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Jeszcze Pani Radna Gajewska i Pan Radny Winiarski nie oddali głosu. Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 26 radnych, 2 radnych było przeciw, 17 radnych wstrzymało się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie petycji Stowarzyszenia "Zanim Powstanie Lotnisko CPK", dotyczącej wydłużenia terminów przejściowych obowiązywania przepisów uchwały nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017, w sprawie wprowadzenia w obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, druk nr 825. Przechodzimy do kolejnego punktu porządku obrad. Projekt uchwały w sprawie skargi na Mazowiecką Jednostkę Wdrażania Programów Unijnych, druk nr 906. Bardzo proszę o zabranie głosu, Przewodniczącą Komisji Panią Katarzynę Bornowską.

Katarzyna Bornowska

Szanowni Państwo, na podstawie przepisów ustawy o samorządzie województwa, skargę Gminy Piaseczno z dnia 26 września 2022 roku na Mazowiecką Jednostkę Wdrażania Programów Unijnych uznaje się za bezzasadną. Treść uchwały wraz z uzasadnieniem podlega doręczeniu Burmistrzowi Miasta i Gminy Piaseczno. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Mazowieckiego. Bardzo proszę o dwa czytania.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Bardzo dziękuję Pani Przewodnicząca.

Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w sprawie projektu uchwały?

Nie widzę zgłoszeń. Został zgłoszony wniosek o przejście do drugiego czytania. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu uznaję, iż Sejmik wyraził zgodę na przejście do drugiego czytania.

Przystępujemy zatem do głosowania. Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 906? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 26 radnych, 15 radnych było przeciw, 5 radnych wstrzymało się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie skargi na Mazowiecką Jednostkę Wdrażania Programów Unijnych.

Przechodzimy do kolejnego punktu porządku obrad. Projekt uchwały w sprawie skargi na Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie, druk nr 907. O zabranie głosu bardzo proszę Panią Przewodniczącą Komisji Panią Katarzynę Bornowską.

Katarzyna Bornowska

Na podstawie przepisów ustawy o samorządzie województwa oraz kodeksu postępowania administracyjnego, uznaje się Sejmik Województwa Mazowieckiego za niewłaściwy do rozpatrzenia skargi z dnia 30 listopada 2022 roku na Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie. Skargę, o której mowa powyżej, przekazuje się Marszałkowi Województwa Mazowieckiego. Treść uchwały wraz z uzasadnieniem podlega doręczeniu skarżącemu. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Mazowieckiego. Bardzo proszę o dwa czytania.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Pani Przewodniczącej.

Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w sprawie projektu uchwały?

Nie widzę zgłoszeń. Został zgłoszony wniosek o przejście do drugiego czytania. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu uznam, iż Sejmik wyraził zgodę na przejście do drugiego czytania.

Przystępujemy zatem do głosowania.

Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 907? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu? Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 26 radnych, 1 radny był przeciw, 18 radnych wstrzymało się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie skargi na Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Warszawy, druk nr 907. Przechodzimy do kolejnego punktu porządku obrad. Projekt uchwały w sprawie skargi na Zakład Usług Wodnych dla Potrzeb Rolnictwa w Mławie, druk nr 908. Bardzo proszę o zabranie głosu Panią Przewodniczącą Komisji Panią Katarzynę Bornowską.

Katarzyna Bornowska

Na podstawie ustawy o samorządzie województwa, skargę z dnia 4 listopada 2022 roku na Zakład Usług Wodnych dla Potrzeb Rolnictwa w Mławie uznaje się za zasadną. Treść uchwały wraz z uzasadnieniem podlega doręczeniu skarżącemu. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Mazowieckiego. Bardzo proszę o dwa czytania.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Pani Przewodniczącej. Bardzo proszę, czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w sprawie projektu uchwały?

Został zgłoszony wniosek o przejście do drugiego czytania. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu uznam, iż Sejmik wyraził zgodę na przejście do drugiego czytania.

Przystępujemy zatem do głosowania.

Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 908? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Pani radna Ewa Szczerba jeszcze nie zagłosowała.

Dziękuję bardzo.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 37 radnych, nie było głosów przeciwnych, 9 radnych wstrzymało się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie skargi na zakład usług wodnych dla potrzeb rolnictwa w Mławie, druk nr 908. Przechodzimy do kolejnego punktu porządku obrad. Projekt uchwały w sprawie petycji radnych Gminy Puszcza Mariańska, dotyczącej odroczenia terminu wymiany pieców pozaklasowych, czyli pieców na węgiel lub drewno niespełniające wymogów klasy 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5: 2012 wskazanego w uchwale 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, druk nr 909. O zabranie głosu bardzo proszę ponownie Panią Przewodniczącą Komisji Panią Katarzynę Bornowską.

Katarzyna Bornowska

Na podstawie przepisów ustawy o samorządzie województwa oraz ustawy o petycjach, uznaje się, że petycja radnych Gminy Puszcza Mariańska z dnia 7 października 2022 roku nie zasługuje na uwzględnienie. Treść uchwały wraz z uzasadnieniem podlega doręczeniu wnoszącym petycję. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Mazowieckiego. Bardzo proszę o dwa czytania.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Pani Przewodniczącej. Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos sprawie projektu uchwały?

Nie widzę zgłoszeń. Został zgłoszony wniosek o przejście drugiego czytania. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu uznaję, iż Sejmik wyraził zgodę na przejście do drugiego czytania.

Przystępujemy zatem do głosowania.

Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 909? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu.

Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 26 radnych, 12 radnych było przeciw, 6 radnych wstrzymało się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie petycji radnych Gminy Puszcza Mariańska dotyczących odroczenia terminów wymiany pieców pozaklasowych, czyli pieców na węgiel i drewno niespełniających wymogów klasy 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5: 2012 wskazanego w uchwale 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, druk nr 909.

Przechodzimy do kolejnego punktu porządku obrad. Projekt uchwały w sprawie petycji Ogólnopolskiego Stowarzyszenia "Kominki i Piece", dotyczącej zmiany uchwały nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w Województwie Mazowieckim, który, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, druk nr 910. Bardzo proszę Panią Przewodniczącą Komisji Panią Katarzynę Bornowską.

Katarzyna Bornowska

Na podstawie ustawy o samorządzie województwa oraz ustawy o petycjach, uznaje się, że petycja Ogólnopolskiego Stowarzyszenia "Kominki i Piece" z dnia 3 listopada 2022 roku nie zasługuje na uwzględnienie. Treść uchwały wraz z uzasadnieniem podlega doręczeniu Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu "Kominki i Piece". Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Mazowieckiego. Bardzo proszę o dwa czytania.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Pani Przewodniczącej. Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w sprawie projektu uchwały?

Jan Zapora

Przepraszam Jan Zapora tutaj. Ja już zabierałem właśnie głos, ale (...)

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Ja poprosiłem Państwa Radnych. Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos? Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos, a nie przysłuchujących się obecnych na sesji członkom różnych stowarzyszeń, więc bardzo przepraszam pana, ale pytanie było skierowane do Państwa Radnych.

Nie widzę zgłoszeń w dyskusji zatem.

Został zgłoszony wniosek o przejście do drugiego czytania. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu uznaję, iż Sejmik wyraził zgodę na przejście do drugiego czytania.

Przystępujemy zatem do głosowania. Kto z Państwa Radnych jest za przyjęciem projektu uchwały z druku nr 910? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Dziękuję.

Za przyjęciem projektu uchwały głosowało 26 radnych, 10 radnych było przeciw, 8 radnych wstrzymało się od głosu. Stwierdzam, że Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie petycji Ogólnopolskiego Stowarzyszenia "Kominki i Piece", dotyczącej zmiany uchwały nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w Województwie Mazowieckim, nad którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalnej docelowe substancje w powietrzu, druk nr 910.

Przechodzimy do kolejnego punktu porządku obrad.

Interpelacje i zapytania. W okresie między sesjami wpłynęły interpelacje radnych Ludwika Rakowskiego, Michała Grodzkiego, Artura Czaplińskiego, Izabeli Ziątek, Wojciecha Zabłockiego oraz odpowiedzi na interpelacje Wojciecha Zabłockiego i Ludwika Rakowskiego. Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w tym punkcie porządku obrad?

Bardzo proszę Pan Radny Stefan Traczyk.

Stefan Traczyk

Przepraszam tutaj nie mogą się połączyć. Dobrze już jestem. To dotyczy ostatniego punktu przed chwilą tego projektu uchwały druk nr 910. Ja sformułuję to na piśmie i prześlę do Kancelarii Sejmiku. Ja mam pytanie, czy ktoś z obecnych dzisiaj na sesji zgłaszał się do, na to, do tego punktu. Bo ja odniosłem wrażenie, że Pan Przewodniczący nie dopuścił tutaj do, do głosu osobę, która została zgłoszona do tego punktu. No (...)

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Jeszcze raz wytłumaczę. Na samym początku, kiedy rozpoczynaliśmy wszystkie kwestie związane z petycjami i otwieraliśmy dyskusję w jednym z punktów, powiedziałem bardzo wyraźnie Państwu Radnym i także potencjalnym prelegentom reprezentujących stowarzyszenia związane właśnie z tematem naszych petycji o to, że wszystkie kwestie, głosy w dyskusji zamknę w tym jednym punkcie, po to byśmy nie wracali do nich później. Dokładnie taka sama sytuacja była ze Stowarzyszeniem "Kominki i Piece", które swój głos także miało w tym punkcie porządku obrad tak jak inni przedstawiciele stowarzyszeń. Dlatego nie było tej sytuacji jakiegokolwiek zamknięcia dyskusji dla przedstawicieli. Po prostu wszystkich Państwa poprosiłem o zabranie głosu dokładnie w pkt 1, który był dotyczył petycji. Zresztą Państwo też również Radni zabierali w tym punkcie głos w największej ilości przypadków, więc tutaj nie ma żadnej cenzury. Proszę Państwa, to po prostu było zwykłe ustalenie, które ja przedstawiłem Państwu Radnym. Bardzo proszę Pani Radna Katarzyna Lubiak.

Katarzyna Lubiak

Dzień dobry. Panie Przewodniczący, Szanowni Państwo. Ja mam pytanie do Marszałka, taką prośbę. Zwrócił się do mnie dyrektor hospicjum Opatrzności Bożej w Wołominie, ksiądz Dariusz Czupryński, z zapytaniem o możliwość wsparcia finansowego z budżetu Województwa Mazowieckiego dla budowy hospicjum dla dzieci. Księża Orioniści nie prowadzą już takich hospicjum dla dorosłych, a ta nowa placówka dla dzieci, będzie mogła objąć opieką 60 małych pacjentów w tym 30 w trybie stacjonarnym. Co jest chyba jedynym, co będzie jedynym na Mazowszu i 30 w domach. Będzie tam funkcjonować kompleks porad specjalistycznych, poradnia rehabilitacyjna, usługi rehabilitacyjne, poradnia perinatalna, pediatryczna, leczenia bólu, pokoje pobytu dziennego z salą kinową, z jadalnią. No bardzo, bardzo fajny zespół. W chwili obecnej ten budynek jest w stanie surowym zamkniętym. Oczywiście pozostało wykończenie i wyposażenie, które jak wiemy, jest bardzo kosztowne. Dlatego zwracam się z zapytaniem do Pana Marszałka i Zarządu o rozważenie możliwości udzielenia hospicjum wsparcia finansowego no w każdej postaci, czy to na bieżącą działalność już istniejącego tego funkcjonującego od wielu lat hospicjum dla dorosłych, czy też dlatego nowo budowanego dla dzieci. Bardzo proszę Pana Marszałka i Zarząd o

przeanalizowanie tej kwestii i udzielenie odpowiedzi czy Sejmik Województwa Mazowieckiego mógłby udzielić wsparcia finansowego? W jakiej wysokości? W jakiej formie? Dziękuję bardzo.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Pani Radnej. Jednocześnie informuję, żeby złożyła Pani takie właśnie interpelacje, takie zapytanie na piśmie, wtedy ono zabierze biegu właściwego tak i obowiązuje bezpośrednio do odpowiedzi Zarząd Województwa w tym przypadku. Natomiast rozumiem, że w taki sposób ta analiza nie będzie trwała kilka sekund, żeby Pani dostała odpowiedzi, więc proszę sformalizować tą kwestię.

Bardzo proszę, aby osoby, które są podłączone w tym przypadku pani..., aby wyciszyła się. Dziękuję bardzo. To tyle z mojej strony bardzo proszę Pan Radny Mirosław Adam Orliński.

Mirosław Adam Orliński

Bardzo krótko. Panie Przewodniczący, Szanowny Panie Marszałku, Szanowni Państwo Radni. Zapytanie takie do Zarządu. Czy Zarząd jakby na bieżąco śledzi te wszystkie doniesienia związane z ruchem pasażerskim z funkcjonowaniem naszej spółki Koleje Mazowieckie. Ja w ostatnim czasie także monitorowałem tutaj do Zarządu Kolei Mazowieckich, rozmawiałem w ostatnich dniach i z Panem Marszałkiem i z przewodniczącym rady nadzorczej tej spółki, aby podjąć właśnie te działania, ponieważ no to co w ostatnim czasie wydarzyło się tutaj na tej trasie Warszawa - Ożarów - Błonie - Sochaczew - Łowicz, to i Pan Przewodniczący Podsędek i myślę Pan Przewodniczący Rakowski, bo takie mam głosy też mieli takie zgłoszenia, rzeczywiście było no nie do pomyślenia i nie do wyobrażenia. I tutaj przede wszystkim, jakby prośba, żeby Zarząd Województwa Mazowieckiego wpłynął na zarząd Kolei Mazowieckich, żeby przede wszystkim udzielać informacji, działać i zapobiegać tego typu zdarzeniom. Bo Szanowni Państwo, pociągi potrafiły bez żadnej informacji stanąć, mówiąc w cudzysłowie w polu, stać tam kilka godzin albo wywieźć mieszkańców do zupełnie innych części miast i stamtąd często na własną rękę nasi mieszkańcy Województwa Mazowieckiego musieli wracać bez żadnej komunikacji zastępczej, bez żadnej informacji. Wszyscy zbulwersowani, więc sprawa, którą już wielokrotnie poruszałem. Także otrzymałem pismo od zarządu Kolei Mazowieckich. Mam nadzieję, że tutaj na tym forum naszym, gdzie jest się przedstawicielami mieszkańców, tą sprawę w formie takiego zapytania pragnę poruszyć. Tak jak mówiłem, Pan Przewodniczący Podsędek myślę, że Pan Przewodniczący Rakowski ten temat znają i naprawdę po tych interwencjach zarząd Kolei Mazowieckich musi tutaj jakby nad tym wszystkim czuwać. Dziękuję.

Marcin Podsędek - Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Dziękuję bardzo Panu Radnemu Orlińskiemu. Natomiast oczywiście muszę tu osobiście również potwierdzić informacje, które przekazywał Pan Przewodniczący Orliński w sprawie połączenia kolejowego, połączeń kolejowych i kwestii terminowości tych połączeń na linii właśnie prowadzącej z Warszawy do, przez Ożarów Mazowiecki, Błonie, Sochaczew do Łowicza. Rzeczywiście ilość informacji, jakie dociera do nas od mieszkańców i Sochaczewa, i Błonia, i miejscowości mniejszych na tej trasie, no jest bardzo duża aż zatrważająca liczba, która nie miała nigdy wcześniej miejsca, dlatego rzeczywiście chcielibyśmy raz jeszcze wskazać, że jest to bardzo ważny problem dla mieszkańców, którzy no niestety spóźniają się notorycznie do pracy, bądź ta podróż trwa bardzo długo. A największe problemy w mojej ocenie i również pewnie w większości Państwa, którzy znają temat jest forma komunikacji zastępczych w sytuacjach skrajnych oraz informacji komunikacji w ogóle jako takiej bezpośredniej z mieszkańcami z dojeżdżającymi, którzy nic de facto nie wiedzą, albo wiedzą bardzo mało. Dziękuję bardzo. Nie widzę dalszych zgłoszeń w dyskusji. Przechodzimy do kolejnego punktu porządku obrad.

Sprawy różne. Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w tym punkcie porządku obrad?

Nie widzę zgłoszeń.

Przechodzimy do kolejnego punktu. Zamknięcie posiedzenia. Chciałbym poinformować, że następna sesja zaplanowana jest na 28 lutego 2023 roku. Zamykam LI sesję Sejmiku Województwa Mazowieckiego. Dziękuję Państwu za uwagę.